სახალხო გაზეთი

№ 1107 სამშაბათი, 4 თებერვალი 1914 წ. № 1107

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კოვკასიის გარეშე მიღებული განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ ხალამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კოვკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამს.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიისნიცკის ქ., ხ. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის ოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეთა გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე, საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები ხელ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად ძოლა-პარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეთა გარდა, დილის 1 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 10 კ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. **ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის:** ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონ № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. 50 კ. თვეში—75 კაპ. ცალკე № უფასოდ 5 კ. დამატებიანი—7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და საილუსტრაციო გამოცემა

მიიღება ხელის მოწერა 1914 წ.
ყოველ-დღიურ საპოლიტიკო და სალიტერ.

სახალხო გაზეთი

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1914 წელსაც გაზეთს ექნება

სურათებიანი დამატება
(კვირაობით).

პრემიად 1914 წლის ხელის მოსაწერი მიეცემათ **სამი წიგნი**

პირველი წიგნი: „ძველთველი მწერლები", რომელშიაც დაბეჭდილი იქნება: 1) „უგვირგვინო მეფენი", ისტორ. დრამა 5-მოქ. სანდ. შანშიაშვილისა. 2) „მიმძრალი შარაგანდედი", ისტორ. რომანი ვ. ბარნოვისა და სხვ.

მეორე წიგნი: „უცხოეთის მწერლები", რომელშიაც დაიბეჭდება: „დონ-კარლოსი", ტრაგედია შილერისა, თარგმანი გერმანულით სანდრო შანშიაშვილისა და სხვა ნაწარმოებნი უცხოეთის მწერლებისა.

მესამე წიგნი: „საშეცნიერო ძრებული", ორიგინალური და ნათარგმნი წერილები.

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. და 50 კ. ცალკე № შაურად. დამატებიანი 7 კაპ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8. 50	8.	7. 50	6. 75	6	5. 25	4. 50	3. 75	3	2. 25	1. 50	75.

საზღვარ-გარეთ თვეში ზედ-მეტი 50 კაპ.

ადრესის გამოცვლა ტფილისისა ტფილისის გარეთ, ან ტფილისის გარეთისა ისევ ტფილისის გარეთისაზე **40 კ.**
ხაცვლელი ფასი

დანარჩენ შემთხვევებში უფასოა.

სამი აგვანი უნდა გადაიხადოს კიდევ იმ ხელის მოსაწერმა, რომელსაც ჰსურს მიიღოს ფოსტით სამი საპრემიო წიგნი.

ვინც რედაქციის კანტორაში მიიღებს პრემიას, იმას ეს ფული არ გადახდება.

წლიურ ხელის მოსაწერი გაზეთის ფასი 8 მ. 50 კაპ. შეუძლიანთ გადახადონ ნაწილოგით

მხოლოდ შემდეგ ვადებზე უნდა იყოს გადახდილი: ხელის-მოწერისათანავე 3 მ., 1 აპრილამდე 2 მ., 1 თიბათვემდე 2 მ. და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ენკენისთვემდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და არა უმეტეს 1914 წლის გასულისა.

ხელის მოწერა მიიღება: 1) „სახალხო გაზეთის" კანტორაში, სასახლის ქუჩ., სარაჯიშვილის სახლი, ბესავალი ეზოდან.

2) ქ. ბ. წ.-კ. გამოგ. გამგეობის წიგნის მაღაზიაში.

ფოსტით: Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети". П. Ящ. 190.

ტელეფ. № 795. ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 6 თებერვალს 1914 წ. ქართ. დრამტ. საზოგ. დასის მიერ

ვ. შალიკაშვილის საბენეფისოდ

წარმოდგენილი იქნება:

I ისმინე ისრაილ
დრამა 3 მოქმ. დიმოფისა თარგმანი ი. შალიკაშვილისა.

II დარისპანის გასაჭირი
კომედია 2 მოქმ. დ. კლდიაშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: მდივანი, პიერეტა, ჯავახიშვილი, ბ-ნნი ბარველი, გუნია, გომელაური, ზარდალიშვილი, იმედაშვილი, სარაული, ციციშვილი, შალიკაშვილი.

დასაწყისი ხუთარედ ხალამოს 8 საათზე. **ადგილების ფასი საბენეფისოა.**
რეჟისორი **ვ. შალიკაშვილი.**

ანონსი: შემდეგი بენეფისი ვ. გუნიასი, წარმოდგენილი იქნება დონ-კარლოსი. ადმინისტრაცია ქართ. დრამატ. საზოგადოებისა. 1006

ძმ. ზუბალაშვილების სახელობის სახალხო სახლი
სამშაბათს, 4 თებერ., სახ. 1 ახ. არს. ქართ. სახ. წარ. მმართ ფრის მიერ
წარმოდგ. იქნება პირველად ქართულ სცენაზე

პირმზე,

ზღაპრული მოთხრობა ერთ სანახავად ძველი და ბოროტ სულთა ბრძოლა, გალექსილი ოთა დადიანის მიერ, მუსიკა კ. ფოცხვერაშვილისა.

II) კრეჩინსკის ქორწინება,
კომედ. სამ. მოქმ. სუბოვისა თარგ. ა. დულაძისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ახმეტელი, კახელი, ტანელი, ციმაკურიძე; ბ-ნნი: ათონელი, არშაკუნი, ანაშვილი, გიორგაძე, ზურაბიშვილი, ივერიელი, კავსაძე, მინდიაშვილი, ალ. მეტრეველი, ვ. ნინიძე, რომანიშვილი, ტარუაშვილი, ტოგონიძე, ქუმბურელი.

ადგილების ფასი 5—50 კ. **დასაწყ. ხალ. 8 ს.**

შემდეგი წარმოდგ. 9 თებ. — 14 თებ., **ბენეფისი ნიკო გოცირიძისა.**
რეჟის. **ალ. წუწუნავა.** რეჟ. თანაშემწე **ალ. გუგუშვილი.**
1002 ქარ. სახ. წარმ. მმართ. წრის ადმინ.

გორის პირველი კერძო

სამკურნალო

ძირეულად და ტერაპევტიულ (შინაგანი სნეულებათა)
განყოფილებებით.

კუთხე სობოროსი და სემინარიის ქუჩისა, სახლი ზანგურიძისა.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 20 საწოლით.
მწოლიარე ავადმყოფების მიღება შეიძლება ყოველ დროს.

გარედან მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი ექიმები:

კობულაძე ვ. ს. ქირურგიული, სამშობიარო და დედათა სნეულებანი ყოველ დღე 8—12 ს.-მდე.

წინამძღვარიშვილი ვ. დ. შინაგანი და ბავშვთა სნეულებანი, ყოველ დღე დილ. 9—12 ს.-დე გარდა ქვირისა.

მელიქიშვილი ს. ს. ქირურგ. სნეულებანი, ყოველ დღე 12—1 ს.-დე.

ზრიუკანელი ვ. ბ. თვალისა და ვენერიული (ათაშანგის) ავადმყოფ. ყოველ დღე 1—2 ს.-დე.

ბინაბაშაგი ა. ლ. კბილისა სნეულებანი ყოველ დღე 2—9 ს.-დე.

რჩევისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული, ცალკე ოთახი 4 მ.-დან.

ოპერაციები, კონსილიუმი, ელექტრონით წამლობა, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება, შეხვევა და სხვა შედავათიანი ფასით.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. გასინჯვა: სისხლისა, შარდისა, ნახველისა, კუჭის წვენისა და სხვა **წამლობა „606", „914".** 1604

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ქალაქის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 7, მიხეილის პროსპექტისა და ვეტცელის სასტუმროს ახლო.

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საერთო ოთახები განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილებით.

მწოლიარე ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი **ექიმები-სპეციალისტები:**

შინაგანი სნეულებ.	**მანსვეტაშვილი ვ. ვ.** ორშაბ., ოთხშ. და პარასკ. 2—3 ს. **მალალაშვილი ბ. ბ.** სამშაბ. და შაბათობით 10—12. **მიქელაძე შ. ა.** ყოველ დღე 12½—1. ს. **ფეიდოროვი ე. გ.** ყოველ დღე, გარდა ოთხშ. და კვირისა 12—1.
ქირურგ. სნეულებ.	**მარაქვიჩი ვ. ლ.** კონსულტაცია ყოველ დღე 11½—12½. **მელიქიშვილი ნ. ა.** ყოველ დღე 10—1. **ფირადოვი რ. ბ.** ყოველ დღე 12—1.
ქალთა და სამშობ. სნეულებ.	ექიმი-ქალი **ფარბიცკი-ფირადოვისა ლ.** ყოველ დღე 11—12. **თიკანაძე ი. ე.** ყოველ დღე 1—2. **მელიქიშვილი ნ. ვ.** ყოველ დღე 10—1.
ბავშვთა სნეულებ.	**მიქელაძე შ. ა.** ყოველ დღე 12½—1. **ფეიდოროვი ბ. ს.** ყოველ დღე გარდა ოთხშ. და კვირისა 12—1.
ვენერიულ. სნეულებ. და ყლეკ.	**ჯავახიშვილი ნ. ნ.** სამშაბ., ხუთშაბ. და შაბათ. 12—1. **ფონდოლეონი ბ ს.** ყოველ დღე 1—2.
ყელ. ყურის და ცხვირ.	**ათანასიანცი ნ. ა.** ყოველ დღე 12½—1½.
თვალის სნეულ.	**მუსხელიშვილი ვ. ს.** ორშაბათ., ოთხშ. და პარასკ. 2—2½.
კბილ. და ყვნეკრ. ავ.	**დიასამიძე ა. ნ.** ყოველ დღე 11½—12½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. **Wasserman.** რჩევისათვის 50 კ. საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მ.-დან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. დაწყებული. ოპერაციები, კონსულიუმი, შარდის ბუშტისა და ბილვების კატეტერიზაცია, „606" და „914" **წამლის შეშხაპნენება,** ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა, შედავათიანი საფასურით. 1466

საზღვარ-გარეთის კიმოონო

რ. ა. პორტუგალოვი'ა

ეუწყება, რომ კუკიის (ნიკოლოზის) ხიდზე (№ 23—24) არსებულმა
საძარხნო მაღაზიამ
მიიღო დიდ-ძალი **შეკერილი ტანისამოსი** მამაკაცების, ქალებისა და ბავშვებისათვის. მიღებულია აგრეთვე მამაკაცთა კოსტიუმები, ქალებისათვის ქვედატანი და ხალათები ცალ-ცალკე.
ახლად მიღებულია. ძალიან იაფად, საქარხნო ფასებზე 30 პროცენტის დაკლებით, იყიდება სეზონიდან დარჩენილი საქონელი. იმედი გვაქვს, საქარხნო მაღაზიაში მყიდველნი კმაყოფილნი დაგვრჩებიან.
აქვე მიიღება ყოველგვარი შეკვეთა.
1632 პატივისცემით **რ. ა. პორტუგალოვისა.**

კიმოონო

ახალი კლუბი

სამშაბათს, 4 თებერვალს,

საოჯახო საღამო

„მასკარადი". დანიშნულია ოთხი ჯილდო, მიეცემთ საუკეთესო ტანისამოსისათვის და ცეკვისათვის. ქალები უნიდაბოდ ღამის 1 ს. იხდიან ჯარიმას 50 კ., კლუბში შესვლისათვის სტუმრები იხდიან: კაცი 1 მ., ქალი 50 კ. სტუდ.—25 კ. დაუკრავს ორი ხორო
მუსიკა: სამხედრო და სიმებიანი. 1007

ტფილისის სპილენძის საჭედი ქარხანა

დაიწყო მოქმედება დასამუშავებლად

წითელი სპილენძისა

ამზადებს როგორც ფურცლებად ისე რგვალი მოყვანილობისას სხვა და სხვა ზომისა და საუკეთესო ღირსებისას.

შესაკვეთად უნდა მიმართოთ ქარხნის წარმომადგენელს

ვ. ი. პერმანს,

ტფილისი, დიდი მთავრის ქუჩა № 24, ან პირდაპირ **ქარხანას** ელისაბედის ქუჩა, № 184. 1046.

დღეიდან

ვაგზლის სამკურნალოში

(ფფთიანის გვერდზე, ვაგზლის ქუჩა, № 8. ტელეფონი 695)
მიიღებენ ავადმყოფებს 11 საათიდან 3 საათამდე.

ნათიშვილი—ვენერიული და კანის ავადმყოფ. 10—11 ს.
მინასოვი—ქირურგი, 11—12 საათამდე.
პაპოვი—ყურისა, ცხვირისა და ყელის ავადმყოფობანი 11—11½ საათამდე.
ციციშვილი—შინაგანი და ნერვების 11—12 საათამდე.
ექ. ქალი იოსელიანი—ქალური ავადმყოფობანი, კვირაობით, სამშაბათობით და ხუთშაბათობით 11—11½, ს.
სამხედრო ექ. კლდიაშვილი—შინაგანი და ბავშვების სნეულებ. 1—2 ს.
ბაშაკიძე—შინაგანი და ბავშვების სნეულებანი, საღამოს 6—7 საათამდე.

რჩევის საფასური—50 კაპ.

წამლოგა „914". 1023

კახელ მევენახეთა საზოგადოება „კახეთი"-ს

ბაბეოება ამით აუწყებს საზოგადოების წევრთ, რომ **18 თებერვალს, 1914 წ. ქალაქ თელავში,** დანიშნულია საზოგადოების

წლიური კრება

განსახილველი საგნები: 1) განხილვა და დამტკიცება წარსულ 1912 13 საანგარიშო წლის ანგარიშების, 2) განხილვა 1913—14 წლის ხარჯთაღრიცხვისა, 3) გადასინჯვა წევრთა ღვინის დაფასების ინსტრუქციისა, რომელიც მიღებულ იქმნა 1913 წლის გიორგობისთვის 8—10 დღ. საგანგებო კრებაზე, 4) მოხსენება კახეთში სარდაფის აშენებაზე, 5) მოხსენება ვაპრობის გაფართოვების შესახებ, 6) საზოგადოების წესდების ზოგიერთ მუხლის შეცვლა, 7) მუშათა და მოსამსახურეთა საურთიერთო დამხმარე კასის პროექტის განხილვა, 8) საზოგადოებაზე დარჩენილ ს. ა. ჯანდიერისეულ მამულის შესახებ, 9) მიმდინარე საქმეები, 10) საზოგადოების ახალ წევრთა არჩევანი, 11) გამგეობის ერთი წევრის არჩევანი, ი. ი. თ-დ ვაჩნაძის მაგიერ, რომელსაც უთავდება ვადა.

რადგან ეს კრება მეორედ ინიშნება, იგი **კანონიერად ჩაითვლება წესდების ძალით (§ 40), რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს.** 1644

ექიმი ძ. ზ. ორშანსკი (დოკტორანტი). **ვ. დ. წინამძღვარიშვილი**
ყოფილი ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტისა და სამედიცინო ინსტიტუტის შინაგან სნეულებათა კლინიკებისა.
შინაგანი და ბავშვთა სნეულებანი. ავადმყოფობანი გულისა, ფილტვისა და სისხლის სპეციალურად. იღებს დილის 9—12 საათამ. გორის სამკურნალოში, დანარჩენ დროს სანლში. სამეფო ქუჩა ქალების გიმნაზიის პირ. 1571

ექიმი ნ. ნ. ჯავახიშვილი
ორდინატორად ნამყოფი კიევის ნერვების კლინიკაში.
იღებს ნერვებით ავადმყოფებს საღ. 6—7 ს.-მდე. ჩერქეზიშვილის ქუჩა, № 12. **იქვე გამართულია ელექტრონის სამკურნალო კაბინეტი.** 737.

ექიმი კბილისა ნინო რცხილაძე, **გადავიდა** მოსკოვის ქუჩა № 9.
იღებს დილით 9—2 ს., საღ. 5—7 ს

მიიღება ხელის მოწერა 1914 წ.
ყოველ-დღიურ საპოლიტიკო და სალიტერ.

სახალხო გაზეთი

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1914 წელსაც გაზეთს ექნება

სურათებიანი დამატება
(კვირაობით).

პრემიად 1914 წლის ხელის მოსაწერი მიეცემათ **სამი წიგნი**

პირველი წიგნი: „ძველთველი მწერლები", რომელშიაც დაბეჭდილი იქნება: 1) „უგვირგვინო მეფენი", ისტორ. დრამა 5-მოქ. სანდ. შანშიაშვილისა. 2) „მიმძრალი შარაგანდედი", ისტორ. რომანი ვ. ბარნოვისა და სხვ.

მეორე წიგნი: „უცხოეთის მწერლები", რომელშიაც დაიბეჭდება: „დონ-კარლოსი", ტრაგედია შილერისა, თარგმანი გერმანულით **სანდრო შანშიაშვილისა** და სხვა ნაწარმოებნი უცხოეთის მწერლებისა.

მესამე წიგნი: „სამეცნიერო ძრებული", ორიგინალური და ნათარგმნი წერილები.

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. და 50 კ. ცალკე № შაურად. დამატებიანი 7 კაპ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8. 50	8.	7. 50	6. 75	6	5. 25	4. 50	3. 75	3	2. 25	1. 50	75.

საზღვარ-გარეთ თვეში ზედ-მეტი 50 კაპ.

ადრესის გამოცვლა ტფილისისა ტფილისის გარეთ, ან ტფილისის გარეთისა ისევ ტფილისის გარეთისაზე **40 კ.**
ხაცვლელი ფასი

დანარჩენ შემთხვევებში უფასოა.

სამი აგვანი უნდა გადაიხადოს კიდევ იმ ხელის მოსაწერმა, რომელსაც ჰსურს მიიღოს ფოსტით სამი საპრემიო წიგნი.

ვინც რედაქციის კანტორაში მიიღებს პრემიას, იმას ეს ფული არ გადახდება.

წლიურ ხელის მოსაწერი გაზეთის ფასი 8 მ. 50 კაპ. შეუძლიანთ გადახადონ ნაწილოგით

მხოლოდ შემდეგ ვადებზე უნდა იყოს გადახდილი: ხელის-მოწერისათანავე 3 მ., 1 აპრილამდე 2 მ., 1 თიბათვემდე 2 მ. და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ენკენისთვემდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და არა უმეტეს 1914 წლის გასულისა.

ხელის მოწერა მიიღება: 1) „სახალხო გაზეთის" კანტორაში, სასახლის ქუჩ., სარაჯიშვილის სახლი, ბესავალი ეზოდან.

2) ქ. ბ. წ.-კ. გამოგ. გამგეობის წიგნის მაღაზიაში.

ფოსტით: Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети". П. Ящ. 190.

გენერალ-მაიორის ქვრივი სოფიო მიხეილის ასული ესაძისა, შვილები მისი **სვიმონ და გიორგი** უღრმესის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 31 იანვარს, ნაშუადღევის 2 საათზე გარდაიცვალა პირველისა უსაყვარლესი შვილი, მეორეთა ძმა, შტაბ-ოფიცერი ყარსის სამხედრო გუბერნატორის მინდობილებათა პოლკოვნიკი

გორისი სპირიდონის ძე ესაძე

ვამოსვენება ბინიდან, სამშაბათს, 4 თებერვალს, დილის 9 საათზე, სამხედრო საკრებულო ტაძარში და წესის ასრულების შემდეგ მიცვალებულს გაასვენებენ ვერის ეკლესიაში ეკლესიის ეზოში დასაკრძალავად. 1042

დიმიდე ონისიმეს ძე ღაეონია შვილებით, ძმანი მისი: **მაქსიმე, ლუკა და დიმიტრი** მეუღლეებითა და შვილებითურთ ამით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას პირველი ცოლისა, მეორენი დედისა და დანარჩენნი რძლისა საყვარელი და დაუვიწყარი

პაპლაგია მუხანაურისას ასული ღაქონიასი.

დაკრძალვა მოხდება სოფელ დვაბზუში (გურიაში). სამშაბათს, 4 თებერვალს, მიცვალებულს გამოასვენებენ დილის 10 საათზე. 1015

დეკანოზის ქვრივი ეფემია გიორგის ასული, მარიამ პეტრეს ასული და **ეფემია გაბრიელის ასული იმნაძენი, ელენე პეტრეს ასული ტ მ ლ ვ დ. კონსტანტინე ალექსანდრეს ძე დათაძენი** გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ გარდაიცვალა პირველი ძვირფასი შვილი, მეორესი—და, მესამესი—მული, დანარჩენთა დაი და ცოლის დაი

ალექსანდრა პეტრეს ასულის იმნაძისა.

მიცვალებულს გამოასვენებენ დღეს, 4 თებერვალს, დილის 9 საათზე ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში (19 თებერვლის ქუჩა) დაკრძალვა დიდუბის ეკლესიის გალავანში. 69

ელექტრონის, რენტგენის სინათლის

სამკურნალო

საწოლი ოთახებით

მიხეილ გედევანიშვილისა

ნევრებით ავადმყოფთა მიღება ყოველ დღე, კვირის გარდა, დილის 12—2 საათ., საღამოთი 6—8 საათ. ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20, ტელეფ. 791. 1468

ექიმთა საზოგადოების

სამკურნალო

მუდმივ საწოლებით.

(მიხეილის შესახვევი № 49 და რეუტოვის ქუჩის შესახვევი № 2.

ტელეფ. № 1026.

ავადმყოფების მიღება:

აგაჯანოვი მიხეილ — საშარდე, სიფილის. და კანის სნეულ. 11—12 ს.

ეზიაზაროვი ი. ნ.—შინაგ., ნერვ. და სულის სნეულ., ელექტროტერაპია, 11—12 ს.-დე.

ელჩიევი მ. რ.—ყურ., ცხვირ. და ყელისა, 12—1 ს.

ელჩიევი ლ. რ.—ქალის სნეულ. და ბებიობია. 12—1 ს.

კიმოტი მ. პ.—სადოსტაქრო სნეულებანი 11—12 ს.

მაგაკიანი მ. ნ.—შინაგანი და ბავშვებ., სნეულ., სპეციალურად კუპისა და ნაწლავ., 1-ნახ.—12-ნახევარ ს.

სამკურნალოში ჰწამლობენ ელექტრონით, მასაჟი, მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი, ყვავილის აცრა, ძიძების გასინჯვა. რჩევის ფასი 1 მან., ოპერაცია, კონსულტაცია, მორიგებით. სტაციონალური (სავადმყოფო) განყოფილება საერთო პალატისაგან შესდგება.

შეშხაპუნება „914“, „606“. 1040

სამკურნალო

სპეციალისტ-სამხედრო ექიმებისა

გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის. ვანქ. დიდ ქ.-ზე, № 3, ალექსანდ.ბაღ. მახლობლად ტელეფონი № 481.

ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათიდან საღამოს 5 ს.-დე.

ახვლედიანი. შინაგანი სნეულ. ბავშვებისა, ყოვ.-დღე 2—3 ს.

ბელანუე. ბავშვ. შინაგ., ავადმ., ყ.-დღ., 10—11½ ს.

ბოგუსლავსკი. ბავშვ. შინაგ. ავადმ., ორშაბ., ოთხშაბ., და პარასკ. 4—5 ს.

ერმოლაევი—შინაგანი ბავშვებ. ყ.-დღე 1—2 ს.

ვოროზბითოვი—ბავშვ. შინაგანი სნეულებისა. სამშაბ., ხუთშაბ., შაბ. და კვირ. 4—5 ს.

გნუკოვი—ქირურგ. ავადმყ, ყოველ-დღე 11—12 ს.

შამაში, სადოსტაქრო; ყ.-დღ., 1—3 ს.

ასპასოვი—ყურ., ყელ. და ცხვირ. ავად. ყ.-დღე 1—3 ს.

რუდენკო. შინაგანი ავადმყ. ხუთშ. და კვირ. 3—4 ს.

ჩუდნოვსკი—ძარღვ., სულ., ავადმ., ელექტრო-ტერაპია, ყოვ.-დღე გარდა კვირისა, 11½—12½ საათ.

თეთრაძე. სიფ., ვენერიული და კანის სნეულ. ყოვ.-დღე 1—3 ს.

ზბიტარიანი. ვენერიულ, კანისა და საშარდე სნეულ. ყოვ.-დღე 4—5 საათ.

ნოვიცკი. ბებია-ქალი, ყოვ.-დღე 1—2 ს.

ტალამკარიანი. ბებია, ქალურის ანეულ. ყ.-დღ. 12—1 საათ.

ნე. ეპ. ალექსიანი. ქალური სნეული ორშ. ოთხშ., პარასკ., და კვირ. 11—12 ს.

ფეინბაცი—თვალისა ორშ., ოთხშ., და პარასკ. 4—5 ს.

ხოდნევი—თვალ. ექ. სამშ, ხუთშ., შაბ. და კვ., 4—5 ს.

ბაგდოევი—კბილ. ყ.-დღე 3—5 ს.

საათვალების არჩევა.

კონსულტაცია, ოპერაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ჰიპნოზი, ანალიზი, ძიძებისდა მოსამსახურეთა გასინჯვა. „Wasserm an“-ის რეაქციით სიფილისიან სისხლის გამოკვლევა. 1070

საბურთალოზე

მშვენიერ ალაგას

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მიმავალ ხიდის მახლობლად დაიბრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაგრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ ოლღა ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თავთაველშვილს**, დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ ბიწის მყიდველებს, **რომ თავის დროზე შეხვედნონ დარჩენილი ვადა**, თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. წ. 122

ექიმ ლ. ლ. ბრუსილოვის

სამკურნალო

ქალ. ბაქოში

ძუძუმავ საყოლებით:

სულით-ავადმყოფებისა, ავზნიანებისა და ლოთებისათვის.

ფასი მორიგებით.

ადრესი: Баку, магазинная, № 50. 1608

ექიმი ე. ი. მინასიანი

შინაგან, ბავშვთა, სპეციკუჭისა და ნაწლავთა ავადმყ. და საშრ.ლოგ. (სისხლ. ნაკლულ. შაქრის ავადმყ. სიცხეენე, ლოთობა, ქარები) ელექ. და დიბალ. ციება. პარიზულ კლინიკ. პროფ. Mathieu. **იღებს** დილ. 9—11 ს., საღ. 5—7 ს. ტფილისი, მიხეილ. ქ. № 86, ტელ. № 576. 1041

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე

კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 საათ. კვირ. ავად. არ იღებს. მოსკოვის ქ., № 3. ხაბ. გაბაშვილისა.

ბერლინის უნივერსიტეტის მედიცინის დოქტორი

გ. გ. მეგრაბიანცი

იღებს შინაგან სნეულებათა ავადმყოფებს. სწამლობს ფილტვებისა—ბლექი და გულის სნეულებათ. სპეციფიურად ბლექისათვის შეფარდებული წამლობა, ხელოვნურ. პნევმოტორ. განათება, ფილტვებისა და გულისა ფოტოგრაფიულად გადაღება და აგრედვე ელვისებურ რენტგენის სხივებით გადაღება სხეულის სხვა ნაწილებისაც. ყოველ დღე დილის 9—1 ს.-დე და საღამ. 5—7 საათამდე, კვირაობით დილ. 9—12 ს.-დე. **ლაბორატორიას** წამლობა დილ. 9—10 ს.-დე **უფასოდ.** ბებუთოვის ქ. 23. ტელეფ. 7—92. 1616

ექიმი ი. ი. ბერიშვილი

სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგისა** და კანის ავადმყ.: **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. ელისაბედის ქ., № 94, კიროჩნი ქუჩის ახლო, საფოსტო განყოფ. პირდაპირ. 102

ექიმი პავლე არდაზიანი

შინაგანი და ბავშვების სნეულობა. ავადმყოფებს მიიღებს დღის 12—2 ს. საღამოს 5—7 ს. ალექსანდრეს ქუჩა, № 3. 1022

ნაციონალიზმი და ინტერნაციონალიზმი

2.

როგორც ჩვენმა მკითხველებმა იციან, ამ ბოლო ხანებში ძალიან გახშირდა ქართველთა მიწების გადასვლა უცხო ელემენტის ხელში. დღითი-დღე ქართველების მიწის ფონდი ილევა და, თუ დიდ-ხანს გაგრძელდა ასე, იქნება ჩვენს საკუთარ მიწა-წყალზე გლახაკებად გადავაქციეთ და ხელ-გაწვდენილი ვიაროთ მოწყალების სათხოვნელად. მდგომარეობა ფრიად კრიტიკულია. ყოველი შეგნებული ქართველის ვალია დიდი ყურადღება მიაქციოს ამ გარემოებას და რაიმე ღონე იღონოს, რომ ჩვენი ტერიტორია არ დაქუცმაცდეს და ხელიდან არ გამოგვეცალოს საფუძველი ეროვნული კეთილ-დღეობისა. ამ საგანზე ბევრჯელ გვილაპარაკია და, უეჭველია, მეოდეგ შიაც არა ერთხელ მოგვიხდება საუბარი. ამ ჟამად ეს საკითხი სულ სხვანაირად გვაინტერესებს.

მიწა-წყლის მობილიზაციის საკითხმა კვლავ აღძრა პრინციპიალური მსჯელობა ტერიტორიის მნიშვნელობის შესახებ. დასელები, როგორც საზოგადოდ ეროვნულ საკითხში, აქაც გულგრილობას იჩენენ და ტერიტორიის საკითხს უცქერიან არა სოციალისტურის, არამედ ბურჟუაზიულ-ლიბერალურ თვალსაზრისით. მათის წარმოდგენით, სოციალისტს არ შეჰფერის ზრუნვა ტერიტორიის შესანარჩუნებლად, სოციალისტისთვის სულ ერთი უნდა იყოს, საქართველოს მიწა-წყალს ვინ დაეპატრონება. ეს შეხედულება ბურჟუაზიულ-ლიბერალურია და არა სოციალისტური. საუბედუროდ ჟურნალ „კლდე“-საც ასე ყალბად ესმის სოციალიზმი და დასელებთან ერთად იმეორებს იმ აზრს, რომ სოციალიზმი და სოციალისტური აზროვნება ხელს უშლის საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობის დაცვას. ამიტომ, ყოველთვის, როდესაც კი აღიძრება ხოლმე მსჯელობა საქართველოს ტერიტორიის შესახებ, „კლდე“ სოციალისტებს დაეტაკება და ყველა უბედურებას თავზე ახვევს სოციალიზმს, რომელსაც სრულიად არავითარი ბრალი არ მიუძღვის ამ უბედურებაში. ამისთანა იერიშების დროს „კლდე“ სოციალ-დემოკრატიულ პოზიციაზე სდგას და სოციალიზმს აწერს იმას, რაც ყოველად შეუძლებელია მიეწეროს. ბურჟუაზიულ-ლიბერალურ თვალსაზრისით, მართლაც, არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, ვინ იქნება პატრონი იმ მიწისა, რომელზედაც დღეს ქართველი გლეხ-კაცობა მოსახლეობს. მისი პრინციპია თავისუფალი კონკურენცია ეკონომიურ ცხოვრებაში. სახელმწიფო არ უნდა ჩაერიოს არსებულ ეკონომიურ ბრძოლაში და არავინ არ უნდა აიყვანოს თავის მფარველობის ქვეშ. ეს პირ-წმინდა ბურჟუაზიული თვალსაზრისია. როდესაც დასელები ამასა სჩადიან, არ გვიკვირს, რადგანაც ყალბად და უცნაურად გაგებული პრინციპები ინტერნაციონალიზმისა საშუალებას არ აძლევს მათ სწორის თვალსაზრისით შეხედონ მოვლენას და სოციალისტური პრინციპი, რომელსაც იცავენ მუშათა საკითხის გადაწყვეტის დროს, დაიცვან მაშინაც, როდესაც მშრომელი გლეხკაცობის ბედს შეეხება საქმე.

მიწას ჩვენ თავისუფალ კონკურენციის საგნად ვერ გავხდით. იგი საჭიროა ქართველი მშრომელი ხალხის როგორც ეხლანდელი, ისე მომავალი ეკონომიური კეთილდღეობისთვის. განსაკუთრებით სოციალისტი უნდა იდგეს ამ ნიადაგზე და ენერგიულად იცავდეს მიწის ფონდს, როგორც მშრომელი ხალხის საფუძველს. ვფიქრობთ და ვერ გაგვიგია, როგორ ჩნდება ზღაპრები იმის შესახებ, თითქოს სოციალისტისთვის სულ ერთი უნდა იყოს, რანაირ მიმდინარეობას მიიღებს მიწის მობილიზაცია. ასე შეუძლიან იფიქროს მხოლოდ ლიბერალს და მის ბუნებრივ შვილს—კოსმოპოლიტს; მაგრამ სოციალისტი და ინტერნაციონალისტი ვერასოდეს ვერ შეურიგდება ისეთს მდგომარეობას, რომ დესაც ერთი რომელიმე ერი, ამ ჟამად გაბატონებული და ბრძოლის უკეთესი იარაღით შეიარაღებული, სარგებლობს თავისი უპირატესობით და ისეთს პოლიტიკას აწარმოებს, რომელიც ძირს უთხრის ეკონომიურად სუსტს ეროვნებას. ამისთანა პირობებში სწორედ სოციალისტის ვალს შეადგენს, დაჰგმოს ბურჟუაზიულ-ლიბერალური პოზიცია და საფრთხეში ჩავარდნილი ერი თავის მფარველობის ქვეშ იყვანოს.

ამიტომ ჩვენთვის ყოველთვის გაუგებარი იყო ხოლმე და გაუგებარია დღესაც „კლდის“ მტკიცება, სოციალისტები უშლიან ხელს ტერიტორიის შენარჩუნებას ქართველების ხელშიო. არც სოციალიზმი და არც ინტერნაციონალიზმი — ქართველთა ტერიტორიის განიავებას არ მოითხოვს; პირიქით, სწორედ სოციალისტურისა ტ ინტერნაციონალურის თვალსაზრისით აუცილებლად საჭიროა დაცვა, შენახვა იმ მატერიალური სიმდიდრისა, რომელიც ქართველ ხალხს შეუქმნია და რომელიც მომავალი მისი ცხოვრებისთვის საჭიროა გაჰხდება. ჩვენ გვგონია, რომ დასელები ჰღალატობენ სოციალისტურ პრინციპებს, როდესაც საქართველოს ტერიტორიას თავიანთ მფარველობის გარეშე აყენებენ და სდგებიან პირ-წმინდა ბურჟუაზიულ-ლიბერალურ პოზიციაზე.

ამ თვალსაზრისით რომ შეეხედოთ საკითხს, შემდეგი სურათი გადაიშლება ჩვენს თვალწინ. საქართველოს ტერიტორიას ხარბი თვალით უცქერის სომხის ბურჟუაზია. მისი სოციალური მდგომარეობა მთელ კავკასიაში იმნაირია, რომ იგი თითქმის ყველგან არსებობს და ყველგან პოულობს საზრდოს. ადვილად შესაძლებელია სომხის ბურჟუაზიას აგრარული ნაციონალისტური მიზნები ჰქონდეს, ადვილად შესაძლებელია—არცა ჰქონდეს ეს მიზნები და მისი გავრცელება მთელ კავკასიაში სტიქიური იყოს. ამ ჟამად ჩვენთვის ამას არცა აქვს მნიშვნელობა. რანაირიც არ უნდა იყოს სომხის ბურჟუაზიის ზრდის ხასიათი—შეგნებული აგრესიულ-ნაციონალისტური, თუ სტიქიური—მისი ზრდა, თუ ქართველ ხალხის ტერიტორიალურ მთლიანობას არღვევს და ქართველ ხალხს უკარგავს საფუძველს ეკონომიური კეთილდღეობისას—ყოველი სოციალისტის ვალია საქართველოს ტერიტორია თავის მფარველობის ქვეშ აიღოს და ყოველის საშუალებით შეებრძოლოს ქართველი ხალხისთვის საჭირო მიწის ფონდის გადასვლას უცხო ელემენტების ხელში. არავითარი კონფლიქტი სოციალისტურ და ინტერნაციონალისტურ აზროვნებასთან აქ არ იბადება. პირიქით, როგორც ზევითაცა ვსთქვით, მხოლოდ სოციალისტურისა და ინტერნაციონალისტურის, თვალსაზრისით შეიძლება ბრძოლა სომხის ბურჟუაზიის აგრესიულ ნაციონალიზმთან. ბურჟუაზიულ-ლიბერალური და ნაციონალისტური აზროვნება,—სომხებისა იქნება იგი, თუ ქართველებისა,—სწორედ ამ გარემოებას არ აქცევს ყურადღებას. წარმოვიდგინოთ, რომ ამიერ-კავკასიაში სადმე არსებობს ერთი მთლიანი ტერიტორია სომხებისა, დასახლებული სომხის ხალხით. რა უნდა დაერქვას იმ ადამიანს, რომელიც მიზნად ისახავს ამისთანა ტერიტორიაში შეჭრას და ტერიტორიალურ მთლიანობის დარღვევას? ამისთანა ადამიანს ჩვენ ნაციონალისტს ვეძახით. მისი მიზანი აგრესიულია. როგორც ასეთი, იგი დასაგმობია. სწორედ ასევე დასაგმობია მოქმედება იმ სომხისა, რომელიც საქართველოში შემოდის თავისი კაპიტალით ტ ცდილობს, იქ, სადაც დღეს ქართველობა მოსახლეობს, სომხური ტერიტორია შეჰქმნას. დასაგმობია იმიტომ, რომ თვითოეული დღიური მიწა, შეძენილი ამ მიზნით სომხების ბურჟუაზიის მიერ, ხელიდან ეცლება ქართველ მშრომელ ხალხს. ბევრი ტკიცება არა სჭირდება იმას, რომ ამნაირს მოქმედებას ვერავითარი სოციალისტური აზროვნება ვერ შეურიგდება, რადგანაც სოციალისტი ყველაზე მეტად არის დაინტერესებული შით, რომ ქართველ ხალხს მარჩენელი მიწა ხელიდან არ გამოეცალოს ლიბერალური ბურჟუაზიისთვის, რომელიც თავისუფალ ეკონომიურ კონკურენციის ნიადაგზე დგას, იქნება ეს სულ ერთი იყოს, მაგრამ სოციალისტისთვის, თუ, რასაკვირველია, ეს სოციალიზმი ყალბად არ არის გაგებული, სულ ერთი არ არის.

ავტონომია ტერიტორიის გარეშე წარმოუდგენელია. ტერიტორიალიზმის პრინციპი იმით განსხვავდება პერსონალურ პრინციპისაგან, რომ პირველი იგულისხმებს ტერიტორიალურ მთლიანობას. როდესაც ეროვნულ-ტერიტორიალურ ავტონომიაზეა ლაპარაკი, ცხადია, იგულისხმება ერთი რომელიმე ტერიტორია, გაერთიანებული ეთნოგრაფიულად, ეკონომიურად და სოციალური სტრუქტურის ხასიათით. ყოველგვარი ძოვლენა, რომელიც კი ამ ტერიტორიალურ მთლიანობას არღვევს, უარყოფითი მოვლენაა და საჭიროა მასთან ბრძოლა. მაგრამ ეს კიდევ იმას არ ნიშნავს, თითქოს ამნაირ მავნებელ მოვლენასთან საბრძოლველად საჭიროა იყოს ნაციონალისტური ბრძოლის აფრიალება. თუ ადამიანმა ამნაირის საკითხების გადაწყვეტის დროს სახელმძღვანელო პრინციპად ნაციონალიზმი აღიარა, მაშინ სრულიად ბუნებრივად უნდა ჩასთვალოს მოქმედება სომხის ბურჟუაზიისა და კიდეც უნდა გაამართლოს იგი. რა უფლების ძალით შეგიძლიანთ დაჰგმოთ მოქმედება სომხის ბურჟუაზიისა? იგი ისე იქცევა, როგორც თავისი საკუთარი ნაციონალისტური ინტერესი მოითხოვს. სოციალისტურისა და ინტერნაციონალისტურ თვალსაზრისით კი სომხის ბურჟუაზიის ამნაირი მოქმედება დასაგმობია, რადგან იგი აგრესიული მიზნით იქრება ძისთვის უცხო ტერიტორიაში და არღვევს მშრომელ ხალხის ეკონომიურ კეთილდღეობას.

ჩვენი მიზანი იყო, დაგვენახვებინა მკითხველისთვის, რომ საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობის დაცვას სოციალისტური პრინციპი კი არ უშლის, პირ-იქით, ხელს უწყობს. როდესაც ჟურნალ „კლდე“, თავისი პოზიციის გამორკვევის დროს, სოციალისტებსა სწვდება და ყოველგვარ უბედურების სათავეს იქ ეძებს, ძალიანა სცდება: სოციალიზმი ვერასოდეს ვერ შეურიგდება საქართველოს გახიავებას იმ უბრალო მოსაზრებით მაინც, რომ სოციალიზმი ნიშნავს შინაგან სოციალურ ცხოვრების მოწესრიგებას განსაზღვრული პრინციპების მიხედვით და, თუ საქართველო და ქართველი ხალხი არ იქნება, სოციალიზმი ვიღასთვის უნდა განხორციელდეს? ამიტომ „კლდის“ იერიშები, მომართულ, სხვათა შორის „სახალხო გაზეთი“-სკენაც, ჩვენ იმის მომასწავებლად მიგვაჩნია, რომ მას დღემდისაც ვერ გაუგია, რა პოზიციაზე სდგას ჩვენი გაზეთი და მათთვა ეწინააღმდეგება თუ არა მისი აზროვნება საქართველოს ტერიტორიის დაცვას? ცოტა არ იყოს, უცნაურად უნდა ჩაითვალოს, რომ ჯგუფს, რომელიც თავიდანვე ტერიტორიალიზმის პრინციპზე იდგა და დღესაც მტკიცედ ადგას იმ აზრს, რომ დაცვა საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობისა ერთად-ერთი მტკიცე გარანტიაა ქართველ ხალხის ეროვნულ-სოციალური განახლებისა, უტკიცებენ საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობის მნიშვნელობას? ეს ან გაუგებრობას უნდა მიეწეროს, ან სხვა რამეს. ჩვენის აზრით, საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობის დაცვა აქ არაფერი მოსატანია. პრინციპი ტერიტორიალიზმისა გვაძალებს საქართველოს ტერიტორიალური მთლიანობა დავიცვათ და ამ მხრით საეჭვო სრულიად არაფერია.

თუ, მიუხედავად ამისა, „კლდეს“-ს მაინც შესაძლებლად მიაჩნია იერიშის მოტანა, მიზეზი ამ იერიშისა უნდა ვეძებოთ არა სოციალიზმში, რომელიც ამ შემთხვევაში სრულიად უდანაშაულოა, არამედ იმაში, რომ „კლდის“ პოზიცია ნაციონალისტურია და, როგორც ასეთს, ვერც შეუძლიან ინტერნაციონალისტურ პოზიციებს შეურიგდეს და **საზღვარი** დაუდოს ნაციონალისტურ მისწრაფებას. მას, თანახმად ნაციონალისტური აზროვნებისა, საჭიროდ მიაჩნია, რომ სხვებმა, მაგალითად, სომხებმა თავიანთ მისწრაფებებს ფრთები შეაკვეცონ და საკუთარ მოთხოვნილებებს კი საზღვარს არ უდებენ. ჩვენის აზრით კი საზღვარი უნდა არსებობდეს როგორც ქართველებისთვის, ისე სომხებისთვის. ჩვენ ამ საზღვრის გამორკვევის დროს ვხელმძღვანელობთ რეალური მოსახლეობის პრინციპით იქ, სადაც ქართველები არა სცხოვრობენ, ქართველებს არც აქვთ ეროვნული ინტერესი.

თუ არსებობს ისეთი განაპირა ადგილები, სადაც, ერთის მხრით, ქართველთა რიცხვი არც ისე მცირეა, და მეორეს მხრით, ისინი ეკონომიურად საქართველოსთან უფრო არიან დაკავშირებულნი, ასეთი ადგილების მდგომარეობის გამორკვევას ამ ჟამად არ შეევუდგებით, რადგანაც, ჩვენის აზრით, ასეთმა კუთხეებმა თავიანთი ბედი თითონ უნდა გადაწყვიტონ. სწორედ ამატომაც შეუძლებელია დღესვე გადასწყდეს მათი ბედი და ასეთი სადაო აზრები, ან სომხების ტერიტორიად ჩავთვალოთ, ან ქართველებისა.

ალ. ჯ—შვილი.

ქართული პრესა

თავისთავად იგულისხმიერება, რომ ისეთს სახალხო დაწესებულებაში, როგორიცაა საავადმყოფო კასა, საქმის წარმოება, კამათი და მსჯელობა ხალხის გასაგებ ენაზე უნდა იყოს. **„ბათუმის გაზეთი“** სწერს ამის გამო:

„1912 წ. 23 ივნისის კანონი საავადმყოფო კასების შესახებ არავითარ გასაზღვრას არ შეიცავს ენის ხმარების მხრით. მაშასადამე ნაგულისხმევია, რომ ამ კითხვის გადაჭრა ამა თუ იმ კონკრეტულ პირობებში დაბოკიდებულია თვითდაინტერესებულ დაწესებულებისაგან—საავ. კასებისაგან. ეს ასე უნდა ყოფილიყო. ამას თხოულობს უწყებული კანონის განმარტება, მაგრამ, რაც უნდა ყოფილიყო, ის არ გახლავთ. ადმინისტრაციას სხვაფერ უჭერს გონება და კანონსაც თავისებურ განმარტებას აძლევს. ამ რამოდენიმე დღის წინად ქ. ვიენნოდან დეპეშა იტყობინებოდა, რომ იქ ადმინისტრაციის წარმომადგენელმა საავადმყოფო კასების მუშათა რწმუნებულების კრება დახურა, რადგან ისინი პოლონურად ლაპარაკობდენო. უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ადმინისტრაციას კარგად აქვს შეგნებული თავის მოვალეობა და ამიტომ ეცდება რუსულად ალაპარაკოს ის საავადმყოფო კასები, რომლებშიაც ერთი რუსი მუშაც არ იქნება, და თუ ეს ვინცობაა მოუხერხებელი შეიქნა სახელმწიფოებრივი ენის უცოდინარობის გამო ან მუშათა რწმუნებულებმა არ მოინდომეს ამ ენაზე ლაპარაკი, ადმინისტრაციის აგენტი ეცდება დახუროს საავ. კასების „ურჩი კრება“.

შემდეგ გაზეთი განაგრძობს, რომ თვითონ აზრი საავადმყოფო კასების არსებობისა და მუშების ინტერესი აუცილებლივ მოითხოვს, რომ კასასთან თანაბრად დაახლოვებულნი იყვნენ ყველა ერის წარმომადგენელნი, ყველას უნდა შეეძლოს ნამდვილი მონაწილეობა მიიღოს კასის საქმეებში, ამიტომ ყველას ენება უნდა ჰქონდეს ილაპარაკოს იმ ენაზე და იმ ენაზე მიიღოს ყოველი საჭირო ცნობა, რომელიც მას ესმის, რომელიც მისი დედა-ენაა.

საანბანო ქეშმარიტებაა, მაგრამ რუსეთის სიხადვილე ძლიერ დაშორებულია ამ გვარ საანბანო ქეშმარიტებასაც.

ხარკოვი

(ჟურნალ-გაზეთებიდან)

გაზეთი **„დენი“** სწერს კოკოვცევის დათხოვნის გამო:

„კოკოვცევი ხან ერთის მხრისკენ იხრებოდა, ხან მეორესკენ და ცდილობდა მეგუებოდა სფერების იდუმალს ქროლვას, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს ქარის ტალღამ ძირს დასცა. ძნელია რუსეთში მინისტრობა. რაღაც ახირებული წინააღმდეგობა თავს დასტრიალებს მინისტრების ბედს: ერთის მხრით განუსაზღვრელი ძალა და უფლება აქვთ მინიჭებული, მეორეს მხრით უძლურნი არიან სფერების საიდუმლო ძალების წინაშე. კოკოვცევი ამ მხრით რუსეთის კლასიკური მინისტრი იყო. იგი დიდის მოხერხებით დაძვრებოდა საღი პოლიტიკურის გონების მოთხოვნილებასა და კულისების ძალდატანების შორის. იგი საზოგადოებაში „ლიბერალად“ ითვლებოდა, მაგრამ ნამდვილი შედეგი მისი მოღვაწეობისა რეაქციის სასარგებლოდ დარჩა.

მიუხედავად ამისა, უნდა ვსთქვათ, რომ კოკოვცევის გადაყენება ისევ რეაქციის გამარჯვებაა. მისი დათხოვნა—რეაქციის სულის ჩამდგმელი ფარული ბალღის დღეასწაულია, მისი სამსახურიდან გასვლა ნიშნავს სფერების გავლენის გაძლიერებას. მისი დათხოვნა ერთხელ კიდევ ნათლად მოწმობს, თუ რა დიდს როლს თამაშობენ შინაური პოლიტიკის განვითარებაში ის ელემენტები, რომლებიც სრულიად საზოგადოებრივი აზრის გარეშე იმყოფებიან.

ამ მხრით ფრიად დამახასიათებელია როგორც კოკოვცევის გადადგომა, ისე ბარკის ფინანსთა მინისტრად დანიშვნა. მოულოდნელი ამაღლება ერთის და დაცემა მეორესი იმას გვეუბნება, რომ გარშემო წყვდიადი გვარტყია და თუ ბევრი არ იდარდებს კოკოვცევის წასვლას, ბევრი მწარედ იგრძნობს ჩვენი პოლიტიკური არევ-დარეულობის საშინელებასა. საშინელია, მართლაც, ეს გამოურკვეულობა სახელმწიფოს ცხოვრებისა. არავინ იცის გადაჭრით, რა არის დღევანდელი დღე და რას მოგვიტანს ხვალინდელი. რეაქცია გაბატონებულია, მაგრამ იმასაც არ აქვს ერთი გარკვეული გზა. ცხოვრება კი დაბეჯითებით მოითხოვს წესწყობილების გარდაქმნის, ეხლანდელი წესები მას ჰბორკავს. სად მიიყვანს რუსეთს ეს წინააღმდეგობა? რას განუმზადებს გზადაბნეული მართველობა? ამის პასუხიც ბნელში გახვეული.

ახალი ამბები

ტფილისი

სასანიტარო დათვალიერება. ქალაქის მეათე უბნის სასანიტარო ექიმს ვ. ა. მირაქოვს 1913 წელს დაუთვალიერებია: 559 სახლი და 439 სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულება. სულ მისულა 3,832 ჯერ. სასანიტარო რეეესტრებში 302 შენიშვნა შეუტანია, შეუდგენია 38 ოქმი და 75 ნიმუში სურსათ-სანოვაგისა, როგორც საეკვო, შესამოწმებლად ქალაქის ქიმიურ ლაბორატორიაში გაუგზავნია.

ხორცის ახალი ნიხრი. გუბერნატორმა უკვე დამტკიცა და გუშინდლიდან ძალაში შევიდა. გირვანქა ხორცი უნდა გაიყიდოს: ძროხის—14 კ., ცხვრისა—17 კ. და კამეჩისა—9 კ.

ხორცის ნიხრის დარღვევისთვის 2 თებერვალს სავაჭრო-სამეურნეო ზედამხედველმა ე. ლომიძე სალდათის ბაზარზე ოთხს ყასაბს მეუდგინა ოქმი.

შემწეობა. მიწათ-მოქმედების დეპარტამენტმა 5,000 მან. გადასცა ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების განკარგულებაში კახეთში ამერიკულ ვაზის სანერგის და საცდელ ვენახის ჩასაყრელად.

ლექცია. 6 თებერვალს ფილოსოფიის დოქტორი ბ. იშხანოვი სომეხთა საქველ-მოქმედო საზოგადოების დარბაზში (აბას-აბადის მოედანი) სომხურ ენაზე ლექციას წაიკითხავს შემდეგს თემაზე: „ქართველ-სომეხთა ურთიერთობა“.

ქალაქის ლომბარდის გაფართოების საკითხის გამო 2 თებერვალს ქალაქის გამგეობას საგანგებო კრება ჰქონდა. გამგეობამ ლომბარდის გაფართოვება აუცილებელ საჭიროებად სცნო და დაადგინა, სთხოვოს ქალაქის საბჭოს, რათა ნება დართოს, აიღოს 300,000 მან. სესხად ფილიალობრივ ბანკიდან ლომბარდის საწარმოოს თანხის გასადიდებლად. ამ ჟამად ლომბარდის ძირითადი და სათადარიგო თანხა 450,000 მან. უდრის.

მოსკოვის სატეხნიკო ინსტიტუტის სტუდენტი ბ. მ. ბაბაიანცი, რომელსაც ამ ინსტიტუტისაგან დავალებული აქვს, შეისწავლოს ამიერ-კავკასიაში საქონლის დაკვლის საკითხი და ტყავეულობის მრეწველობის მდგომარეობა, ამ ჟამად ტფილისს ესტუმრა.

ნაძალადევში მოკლულ ბოქაულის გამბერგის ნაცვლად მეტ ხრე უბნის ბოქაულად დაინიშნა მესამე უბნის ბოქაულის თანაშემწე ატერ-მარტიროსოვი. ბოქაულის თანაშემწედ კი უფრ.სი საპოლიციო ზედამხედველი თ-დი ბეგთაბეგოვი.

უმაღლესად ნება დართულ იქმნა, რათა ტფ. საგუბერნიო ციხის უფროსის თანაშემწედ ნამყოფს სვ. ჩიქოვანს დღეის შემდეგ პენსიად მიეცეს 240 მ. წელიწადში, ნაცვლად 200 მ.

ფოსტა-ტელეგრაფის უფროსმა შეუძლებლად სცნო გორის მაზრის სოფ. ქარელში ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილების დაარსება, რადგანაც ამ სოფლის მცხოვრებნი განყოფილებისთვის ხარჯის გაღებაზე უარს ამბობენ.

✦ განზრახულია ბორჯომ-ახალთუმანის გზაზე ზაფხულში 30 ცხენის მომატების ნაცვლად 9 ავტომობილი ამუშაონ.

✦ **ბეჭდითი სიტყვის კანონპროექტის** შესახებ 9 თებერვალს საზოგადო კლუბში მოხსენებას წაიკითხავს ნაფიცი ვექილი ბ. მ. დოლუხანოვი. მოხსენების შემდეგ საუბარი გაიმართება. საღამოზე მიწვეულ იქმნებიან ყველა ადგილობრივ გაზეთის წარმომადგენელნი.

✦ **მთავარ საპოლიტეხნიკუმო კომიტეტის** წევრებად ჩაირიცხა კიდევ სამი კაცი: ქალაქის გამგეობის წევრნი გ. დ. ჟურული და მ. ნ. ათაბეგოვი და ქალაქის მდივანი მ. ა. ჯაბარი.

საზოგადოებანი და კრებები

✦ **ქ. შ. წ.-კითხვის გამავრც. საზოგადოების** გამგეობის კრება დღეისთვის არის დანიშნული 1914 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის განსახილველად.

✦ ქ. შ. წ.-კ. გამავრც. საზოგადოების **სასკოლო სექციის** კრება, რომელიც 1 თებერვლისთვის იყო დანიშნული, არ შესდგა წევრთა კანონიერ რიცხვის დაუსწრებლობის გამო.

✦ **თავად-აზნაურთა შორის.** 2 თებერვალს ტფ. თავად-აზნაურობის დეპუტატების საკრებულოში ტფ. მაზრის თავად-აზნაურთა საგანგებო კრება მოხდა მაზრის თავად აზნაურთა წინამძღოლის ასარჩევად ნაცვლად თ-დ ბ. ი. თუმანიშვილისა, რომელმაც ამ თანამდებობას თავი დაანება. თავად-აზნაურობას თ-დ თუმანიშვილისათვის ნათხოვნი ჰქონდა, რათა ამ თანამდებობას კვლავ დაბრუნებოდა, მაგრამ დეპეშით პეტერბურგიდან ამაზე გადაჭრით უარი განაცხადა. კრებაზე ამ თანამდებობაზე სამი კანდიდატი დაასახელეს: თ-დი დ. ე. ჩოლოყაშვილი, გენერალი ვ. დ. გაბაშვილი და თ-დი ლ. ლ. მაღალაშვილი. თ-დმა ჩოლოყაშვილმა უარი განაცხადა. ყუთი დაუდგეს გენერალ გაბაშვილს და თ-დ მაღალაშვილს, მაგრამ ორივენი გაშაყებულ იქმნენ 32 შავის კენჭით ფინაალდეგ 21 თეთრისა. ამის შემდეგ კენჭი იყარა წინამძღოლის თანამდებობაზე თ-დმა მიხეილ ალექსანდრეს ძე სუმბათაშვილმა, რომელიც არჩეულ იქმნა 43 ხმით ფინაალდეგ 11 ხმისა. წინამძღოლის თანაშემწედ არჩეულ იქმნა თ-დი დავით ევგენის ძე ქობულაშვილი, ხოლო საოლქო კომისიის წევრად კ. თულაშვილი.

✦ **სამღვდელოების შორის.** კრებები გრძელდება. გუშინ კრება შეუდგა სინოდისაგან გადადებულ 2,414 მან. განაწილებას იმ ღარიბ ეკლესიების შორის, რომლის კრებულიც წელიწადში 400 მან. ნაკლებს იღებს. ღარიბ ეკლესიათა რიცხვში შეტანილი იყო 24 ეკლესია: აკლაბრის წმ. მარინესი, სანაშერისა, ბელოკაკისა, ქვიშხეთისა, წრომისა, ფცისა, ვალისცინისა, კაკრეთისა, ორბოშინისა, მიოზაანისა, ბოდბის წმ. სამებისა, კიკისუვისა, ყვარლისა, ფშაველისა და ურიათ-უბნისა. ეკლესიებს კენჭის ყრით ფული არ ერგოთ. ფული ერგო მხოლოდ შემდეგ ცხრა ეკლესიას: ანაგისა—265 მან., ქერეთისას—165 მან., ბაკურციხისას—265 მან., ჩუმლაყისას—265 მან., ბოდბის მღვთის მშობლისას—265 მან., ბოდბის (სულის წმ. მოფენისა)—265 მან., ფანიანისას—265 მან., საკობოსას—265 მან. და ყალაურისას—255 მ.

სასწავლებლებში

✦ **ავლაბრის უმაღლეს პირველ დაწყებით საქალაბო საქალაო სასწავლებლის** შესაბამის ხარჯთ-აღრიცხვა ნავარაუდევია 64,000 მან. სასწავლებელს 11 განყოფილება ექნება.

✦ **კუკიის საქალაქო სკოლის** სამღთო სჯულის მასწავლებლად დაინიშნა მღვდელი ხატიშვილი ნაცვლად გარდაცვლილ მღვდლის ზ. გულისაშვილისა.

✦ **სავაჟო გიმნაზია სიღნაღში.** განზრახულია ამ მოკლე ხანში საუალო სასწავლებლები დაარსონ ამიერ კავკასიის სხვა და სხვა ალაგას. კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველს საქიროდ უცვნია, ერთი ასეთი სასწავლებელი, სახელდობრ სავაჟო გიმნაზია, სიღნაღში დაარსდეს. ამის გამო მზრუნველი სიღნაღის ქალაქის თვითმმართველობას შეეკითხა, რა ხარჯის გაღება შეგიძლიანთ გიმნაზიისთვისა. მზრუნველის გაცნობაგარიშებით პროგიმნაზიას ყოველწლიურად შესანახად საქიროა 36,080 მან., შენობის მოსაწყობად ერთდროულად საქიროა 20,000 მან. ხოლო შენობის ასაგებად კი საქიროა 170,000 მან. როგორც ახლა მზრუნველს ატყობინებენ, 28 ნოემბერს საგანგებო კრება ჰქონია სიღნაღის ქალაქის რწმუნებულებს და დაუდგენიათ: დაუთმონ გიმნაზიას საკმარისი საქალაქო მიწა და გიმნაზიას ყოველწლიურად აძლიონ 2,000 მან.

სხვადასხვა ცხოვრება

✦ **ეჩმიაძინის აკადემიაში.** ეჩმიაძინის აკადემიის რექტორად იწვევენ მეორე სათათბიროს ყოფილს წევრს სერ. ტიგრანიანს. ტიგრანიანი, რომელიც წინადაც იყო რექტორად, მოითხოვს აკადემიის წესების შეცვლას. კათალიკოსმა უკვე გამოსცა ბრძანება აკადემიის უმაღლეს სასწავლებლად გადაკეთების შესახებ და მასწავლებლებს დაევალათ ამისთვის წესების შემუშავება. აკადემიაში ჯერ-ჯერობით გაიხსნება ორი ფაკულტეტი—საღვთისმეტყველო და სომხური ენის და ისტორიისა. მასწავლებლებს ნაწილს და საზოგადოებას უნდოდათ, რომ საღვთისმეტყველო ფაკულტეტის ნაცვლად დაწესებულიყო ფილოსოფიური ან ფილოლოგიური ფაკულტეტი, მაგრამ სომხის უმაღლესმა სამღვდელოებამ წინააღმდეგს აზრს დაუჭირა მხარი.

ახალციხე

✦ **ცეცხლი.** 1 თებერვალს, ღამით, ახალციხის უმთავრეს ქუჩაზე ცეცხლი წაეკიდა დუქნებს. დაიწვა 7 დუქანი. ზარალი დიდია.

ძიზიკი

✦ ხანგრძლივი სითბოს შემდეგ, 31 იანვარს, ღამით თოვლი მოვიდა.

თიანეთი

✦ **მკვლელობა.** ს. ალოთის მახლობლად ვიღაც უცნობებმა ტყიდან სროლა აუტეხეს გზად მიმავალ არაბულს და სასიკვდილოდ დასჭრეს.

სოფლად.

✦ **სოფ. ხოვლე.** (ქართლი). წარსულს კვირას ბიძაშვილები აბრამ და მიტრო ზაქარაშვილები ხოვლეს გალმა ქვასა სტეხდნენ, მოიმსხვრა კლდე და აბრამ ზაქარაშვილი ქვეშ დაიტანა. მთელი სოფელი გავიდა მისაშველებლად, გათხარეს მიწა და მთლად გაპეტყილი უსულო გვამი და ამოიღეს საწყალი აბრამისა, რომელსაც ყოველად უმწეო წვრილშვილი დარჩა.

✦ **ს. ყალაშია** (ბორჩალოს მაზრა). ადგილობრივ სკოლის გამგე **გრ. მაჭავარიანის** მეცადინეობით 20 იანვრიდან დაარსდა **წვრილი კრედიტის ამხანაგობა.**

დეპეშა

პეტერბურგი.

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან).

იურევის უნივერსიტეტის პროფესორმა გრიგორ ფილიმონის ძემ წერეთელმა ჩინებულად დაიცვა დისერტაცია და საუკეთესო კლასიკებმა მიესაჯეს მას წოდება ბერძნული სიტყვიერების დოქტორისა. დისერტაცია დიდის ოვაციებით დასრულდა.

გორის სპირიდონის ძე ასაძე

დღეს მიაბარებენ მიწას განსვენებულ ბორის სპირიდონის ძის ცხედარს. იგი გარდაიცვალა 31 იანვარს. კარგად იყო ცნობილი ქართველ საზოგადოებაში; ჯერ მხოლოდ 49 წლისა იყო, ჯანით, ღონითა და ენერგიით აღსავსე, მისი დაკარგვა საგრძნობელი დანაკლისია ჩვენი ქვეყნის ისტორიულ მკვლევართა და მწერალთა შორის. იგი უანგარო მშრომელი იყო ამ ასპარეზზე. იგი ყველგან მონაწილეობას იღებდა, თვალყურს ადევნებდა ჩვენს საქმეს და გულისხმიერებით ეპყრობოდა მას.

ბორის ესაძე ჩაბმული იყო სამხედრო სამსახურში, მაგრამ ეს მაინც არ უშლიდა მას თავისი დრო და მეცადინეობა შეეწირა ისტორიულ შრომებისთვის. მას თოთხმეტამდე შრომა აქვს დაწერილი.

იგი ერთ დროს ჰბეჭდავდა საკუთარს გაზეთს რუსულ ენაზე „კავკასკი კრაი“-ს. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ძეგლი დაიდგა მისი ინიციატივითა და მხურვალე მონაწილეობით. თითქმის ნახევარი ხარჯი ამ საქმეში განსვენებულმა გაიღო.

ბორის ესაძეს ჯერ კიდევ ბევრი საქმე ჰქონდა გასაკეთებელი და დასამთავრებელი, მაგრამ სიკვდილმა არ აცალა მას.

ტფ. სახალხო უნივერსიტეტის საზოგადოებაში

კვირას, 2 თებერვალს, სახალხო სახლში სახალხო უნივერსიტეტის საზოგადოების წევრთა წლიური კრება მოხდა. განსახილველი იყო საზოგადოების 1912—1913 წლის ანგარიში და ასარჩევი იყვნენ თანამდებობის პირნი.

კრების მონაწილეთა უმრავლესობამ მოითხოვა, რომ არჩევნები შემდეგ კვირისთვის გადადებულიყო, რადგანაც ყველამ არ იცოდა, რომ დღეისთვის საზოგადო კრება იყო დანიშნული. კრებამ არჩევნები შემდეგ კვირისთვის გადასდო და შეუდგა სხვა საკითხთა განხილვას.

კრებამ უპირველესად მოისმინა საზოგადოების 1912—1913 წლის მოქმედების ანგარიში, რომელიც მოგვყავს მოკლედ:

სახალხო უნივერსიტეტი აგერ შვიდი წელიწადია, რაც არსებობს. საზოგადოების მოქმედების შედეგი ჯერ სავსებით არა სჩანს, მაგრამ დღითი-დღე იგი ცხადი ჰხდება. კარძოდ წარსულ საანგარიშო წელზე უნდა ითქვას, რომ საზოგადოებას ხელის შემწყობნი ცოტანი ჰყავდა. საანგარიშო წლის დასაწყისს გამგეობაში შემდეგი პირნი იყვნენ: ვ. ი. რცხილაძე (თავმჯდომარე), ტ. გ. მარქარიანი (თავმჯდომარის ამხანაგი), ბ. მიკირტუმოვი, ნ. ე. ერმოლაევი, გ. გ. ლემანი, ივ. დურგლიშვილი, ი. აბაზიანი, ვ. კუციავა, დ. კახელაძე, ა. ელიბეგიანი და ა. ს. ბაბოვი. საზოგადო კრებამ ამ პირთ მიუმატა ექვსი ახალი წევრი: კოვალიოვი, ვ. კოპალეიშვილი, დენისოვი, ელბაქიძე, იაკიმოვი და ბ. თედეევი, მაგრამ ყველა ამათ, გარდა კოვალიოვისა და კოპალეიშვილისა, არჩევის შემდეგვე ფაქტიურად თავი დაანებეს გამგეობის წევრობას. ამ რიგად გამგეობაში დარჩა ძველი შემადგენლობა და ამაოდ ელოდა ახალ ძალთა დახმარებას. საანგარიშო წელს საზოგადოებას ნება დართეს ლექციები ადგილობრივ ენებზეც მოეწყოთ, რაიც წინად ორის წლის განმავლობაში აღკრძალული იყო. ამ გარემოებას თითქოს ხელი უნდა შეეწყო საზოგადოების გამოცოცხლებისთვის, მაგრამ, სამწუხაროდ, გამგეობამ, განსაკუთრებით კი სექციებმა საჭირო ენერგია ვერ გამოიჩინეს. გამგეობას წინა წლიდან დარჩენილი ჰქონდა უძლური კასა და წერა-კითხვის ოთხი სკოლა, რომლის შესანახადაც საჭირო იყო თვეში 200 მანეთამდე. ამის გამო გამგეობამ უპირველესი ყურადღება ნივთიერ ღონისძიებათა გამოძებნას მიაქცია სხვა და სხვა დაწესებულების მიმართ მოწოდებით მიმართვით და სექციების მოქმედების გამოცოცხლებით: გამგეობამ საანგარიშო წელს აღადგინა სომხური და ოსური სექცია და ახალ წევრებით შეავსო დანარჩენი სექციები. სასიამოვნო მოვლენად უნდა ჩაითვალოს ის, რომ საანგარიშო წელს ქალიაქმა საზოგადოებას ლექციებისთვის მთელის დღით დაუთმო სახალხო სახლი, რაც მეტად კეთილად იმოქმედებს საზოგადოების ცხოვრებაზე შემდეგ წლებში მაინც, საანგარიშო წელს გამგეობამ ვერ განახორციელა საზოგადო კრებების მიერ გამოთქმული სურვილი იმის შესახებ, რომ ლექციებს შემთხვევითი ხასიათი არა ჰქონოდათ და მათ მისცემოდა რაიმე სისტემა და მთლიანობა, რადგანაც ლექტორთა საკმარისი რიცხვი ვერ იშოვა. შესამჩნევი ნაყოფი აგრედვე არ მოჰყვა გამგეობის ზრუნვას ნივთიერ ღონისძიებათა მოპოვების საქმეში. სიმართლე მოითხოვს, აღინიშნოს, რომ საანგარიშო წლის ბოლოს საზოგადოებას გამოცოცხლება დაეტყო: იყო შეწირულებანი და აგრედვე მიემატა საზოგადოებას ახალი ძალები. 1912—1913 წელს გამგეობამ მოაწყო სხვადასხვა ენაზე 36 ლექცია, რომლის ხარჯიც შემოსავალს 175 მანეთს აღემატება. ამ ლექციებს სულ 4,827 კაცი დაესწრო. ლექციები წაკითხულ იქმნა შემდეგ ადგილებში: სახალხო სახლსა, კავკასიის სომეხთა საქველმოქმედო საზოგადოების დარბაზსა, ავლაბრის კლუბსა, ნაძალადევის თეატრსა, ავჭალის აუდიტორიასა და კავკასიის სამკურნალო საზოგადოების დარბაზში. რუსულ ენაზე წაკითხულ იქმნა 15 ლექცია (სახალხო სახლსა და ნაძალადევში), რომელსაც სულ დაესწრო 2,548 კაცი; სომხურად—16 ლექცია, რომელსაც დაესწრო 1,682 კაცი, ქართულად: სამი ლექცია (სახალხო სახლში), რომელსაც დაესწრო 415 კაცი და ოსურად—ორი, რომელსაც დაესწრო 90 კაცი. ჩვეულებრივ ლექციათა გარდა გამგეობა საანგარიშო წელს მართავდა სადღეასწაულო-სალიტერატურო დილებს ცნობილ არტისტთა და მემუსიკეთა მონაწილეობით. საანგარიშო წელს საზოგადოებას ჰქონდა საღამოს კურსები მოზრდილთათვის: რუსული და ქართული, რუსულ კურსებზე წაკითხულ იქმნა 27 ლექცია, რომელსაც 540 კაცი დაესწრო და ქართულზე—33 ლექცია, რომელსაც 911 კაცი დაესწრო. საზოგადოებას ჰქონდა აგრედვე წერა-კითხვის ოთხი სკოლა სამს ენაზე: ერთი რუსული, ორი ქართული (ერთი ოლგას ქუჩაზე, მეორე ელისაბეტდისაზე) და ერთი სომხური. ეს ორი ქართული სკოლა მთელს სამოსწავლო წლის განმავლობაში მოქმედებდა. თვითეულ სკოლას 3 განყოფილება ჰქონდა. თითო განყოფილებაში 20—25 მოსწავლე იყო. ასწავლიდნენ რუსულს, ქართულს და ანგარიშს. 1912 წელს საზოგადოებას შემოსავალი ჰქონდა 2,894 მან. 83 კ., ხარჯი—2,355 მან. 40 კ.

გამგეობის ამ მოხსენებამ კრებაზე ხანგრძლივი კამათი გამოიწვია, რომლის შემდეგაც ანგარიში დამტკიცებულ იქმნა და მხედველობაში იქმნა მიღებული სარევიზიო კომისიის შენიშვნები.

კრების გაგრძელება შემდეგ კვირისთვის გადაიდო.

გორის ქალაქის გამგეობა

სამშაბათს, 28 იანვარს, მოხდა 24 იანვრის კრების გაგრძელება ელექტრონის შუქის საკითხის გამო. წინა კრებაზე ამოირჩიეს ხუთი კაცისაგან შემდგარი სასწრაფო კომისია, რომელსაც მოლაპარაკება უნდა გაემართა ამხ. „ამპერთან“ ახალ პირობის შესახებ. „ამპერმა“ კომისიას შემდეგი პირობა წარუდგინა: კონცესია მოგვეცით 45 წლით; სადგურს ავაგებთ 225 ცხენის ძალისას. წელიწადში მოგვეცით 3000 მან. სადგურიდან სამეფო ქუჩას გავანათებთ 600 სანთლიან 12 დიდი ფანრით; დანარჩენ ქალაქს—120 ფანრით, თითო 100 სანთლ. და 50 ფანრით—50 სანთ. თითო. ზაფხულობით კი საქალაქო ბაღსაც გავანათებთ 6 დიდი ფანრით 600 სანთლ. თითო პირველ ათ წელიწადს საერთო შემოსავლიდან მივცემთ 4%, მეორე ათ წელიწადს—6% დანარჩენ წლებში 10%. მცხოვებთ კილ. საათში 25 კაპ. დაუთმობთო. კონცესიის ვადის, ე. ი. 45 წლის, შემდეგ მთელი მოწყობილობა სადგურით გადადის ქალაქის ხელში საკუთრებად უსასყიდლოდ, გარდა იმ სადგურისა, რომელიცაა დღეს და რომელიც ეკუთვნის კნ. ამილახვრისას.

ქალაქის გამგეობამ თავის მხრით შემდეგი პირობები წარუდგინა: კონცესიის ვადა—25 წელიწადი. 100 სანთლის ძალიან 120 ფანრის მაგიერ მოსთხოვა ქალაქი გაენათებინათ 150 ფანრით, 50 ფანრის მაგიერ 100 ფანარი (50 სანთლ. ძალ.) საფასურად შეაძლია განათებაში წელიწადში 2,000 მან., 3,000 მან. მაგიერ. მცხოვრებლების შესახებ კი მოსთხოვა—აძლიონ ელექტრონის შუქი კილოვ. არა 25 კაპ., საათში, არამედ ტფილისის მაზანდაზე.

ამხ. „ამპერ“-მა ამ პირობებზე კატეგორიული უარი განაცხადა. სამგიეროდ ამ პირობებზე პრინციპიალურად დაჰყაბულდა ადგილ. მცხოვრები ინჟინერი მამასახლისოვი—ყაბული ვარ ყველაფერზე ბესა და პროექტებს წარმოგიდგენთო. ქალაქის გამგეობა ამჟამად განაგრძობს მოლაპარაკებას ხსენებულ მამასახლისოვთან, ადესის ფირმასთან „ზოლოტოი დვიგატელ“-თან და ამხ. „ამპერ“-თან.

ს—განიძე.

უაჩალოგა კახეთში

სოფ. ძველ გავაზი (თელავის მაზრა) 30 იანვარს ღამის 10 საათზე ილიკო გველიკოშვილის ოჯახს თავს დაესხნენ შეიარაღებულნი ბოროტ-გამზრახველნი გველიკოშვილის შინ არ ყოფნის დროს და მისი 17 წლის ქალი გაიტაცეს და ამასთან ქალის დედას მუქარით წაართვეს ოცდა ათი თუმანი ფული და ის იყო ცხენები დასძრეს გასაქცევად, რომ უცბად ქალების წივილ-კივილზე მეზობლები მოეშველნენ თოფებით და კეტებით შეიარაღებულნი და ქალი დაიხსნეს. გამტაცებელნი იცნეს—ალექსანდრე ჩიჩუა (ადგილობრივი სოფლის მწერლის ძმა) მწერლის ცოლის ძმა მიშა ბახუტაშვილი, მისივე ბიძაშვილი ჩიჩუა და ვიღაც გველესიანი, რომელთაც რაკი განზრახვა ვერ შეასრულეს, თოფების სროლა ასტეხეს ხალხის დასაშინებლად და გაქცევით თავს უშველეს.

ვასო კახელი.

ნ. პ. მიხაილოვსკი

(გარდაცვალების ათი წლის თავის გამო).

(დასასრული*)

მიხაილოვსკი საზოგადოებას არ უყურებს, როგორც თვით მიზანს; საზოგადოება მისთვის საშუალებაა, იარაღი, რაიც უნდა მოჰხმარდეს პიროვნების კეთილდღეობას.

რასაკვირველია, თუ კი პიროვნებას მიხაილოვსკი ცენტრით მსწრაფ ძალად აღიარებს ისტორიაში, იგი უნდა ამხედრებულიყო სოციოლოგიის იმ მიმართულების, წინააღმდეგ, რომელიც საზოგადოებას ორგანიზმადა ჰსცნობს და პიროვნებას კი—ერთ უჯრედად ამართულ ორგანიზმისა, რაიც ერთს განსაკუთრებულ ფუნქციას ასრულებს. ეს თეორია სულ მთლად ჰსპობს პიროვნების მთლიანობას, თვითმოქმედებას. მიხაილოვსკიმ სწორედ ამის წინააღმდეგ გაილაშქრა. ორგანოებრივ თეორის შემქნელი და დამცველი იყო ინგლისის ფილოსოფოსი ⁊ მეცნიერი სპენსერი. სპენსერის წინაალმდეგ ამხედრდა უმთავრესად მიხაილოვსკი და სერიოზული კრიტიკა გაუწია მის თეორიას.

ეს ორგანოებრივი თეორია სოციოლოგიაში დამარცხდა. გარდა ამისა მიხაილოვსკი დიდი მოძულე და შეურიგებელი იყო შრომის განაწილებისა, ვიწრო სპეციალიზაციისა. ამას სარჩულად სწორედ ის პიროვნების თავისუფლება უდევს. მიხაილოვსკის აქვს ერთი ყოვლად შესანიშნავი სოციოლოგიური ნაშრომი „რაარის პროგრესი?“.

აი ამ ნაწერში ანალოგიას უკეთებს თანამედროვე ადამიანისა და პირველყოფილის ცხოვრებას. პირველყოფილი ადამიანი ყოველ საჭირო ნივთს, საგანს თავის საკუთარ ხელით აკეთებდა. სხვა და სხვა პიროვნების შორისაც არ იყო დიდი განსხვავება. ერთნაირი ცხოვრება, ერთნაირი შეხეცნება, ერთიდა იგივე ზნეჩვეულება და სხვა. ერთის სიტყვით ცხოვრებას ერთფეროვანი ხასიათი ჰქონდაო: თანამედროვე ცხოვრების დამახასიათებელი კი ისარის, რომ შრომის განაწილების გამო ისტორია **ერთ სახეობიდან მრავალ სახეობისკენ** გადავიდა.

მაგრამ ეს მოხდა საზოგადოების საზღვრებში, საზოგადოება შეიქმნა მრავალ სახიანი, რთული. პიროვნებამ კი დაჰკარგა ეს სირთულე, ინდივიდუალობა, რაიც ველურსა ჰქონდაო. აქ იწყება მიხაილოვსკის „ტიპისა“ და „ხარისხის“ თეორია. პირველ-ყოფილი ადამიანი ერთ მთლიან პიროვნებას წარმოადგენდა; შემცდარია ის აზრიო, თითქოს ველური მარტო ფიზიკურს შრომაზე იყო დაყრდნობილიო. მის ბუნება, გარეში აიძულებდა გონებაც აემუშავებინა. ველურს ერთნაირი გონებრივი და და ფიზიკური განთავითარება ჰქონდაო. რაუყოთ რომ ეს განვითარება ჰატარა მასშტაბისა იყო! თანამედროვე ადამიანი კი საზოგადოებრიობის მრავალ სახიანობის გამო, სპეციალიზიაციის განვითარების წყალობით, ერთ უმნიშვნელო ვინტად შეიქმნაო. ეს ჰკლავს ადამიანის პიროვნებას ⁊ ახშობს ადამიანის ძალთა ყოველ მხრივ განვითარების შემოქმედებას. პირველყოფილი საზოგადოებაი „ტიპის“ მიხედვით წარმოადგენს რთულს ცხოვრებას, თანამედროვე კი „ხარისხის“ მიხედვითო. ამ მოსაზრებით, მიხაილოვსკი დიდი მოსარჩლე იყო „თანაშრომლობისა“, კოოპერაციისა, რომელიც საშულებას მისცემს ადამიანს ყოველმხრივ განვითაროს თვის ინდივიდუალური თვისებანი. მიხაილოვსკის აზრით, პროგრესი პიროვნების განვითარებისაკენ, ინდივიდუალიზმისკენ უნდა იყოს მიპყრობილი.

ასეთი დიდი მოსარჩლე და ქომაგი პიროვნებისა, რასაკვირველია ვერ შეურიგდებოდა მარქსიზმს, რომელიც პიროვნებას არავითარ ღირებულებასა და ფას არ ადებს; ადამიანი, მარქსიზმის ‹სოფლ-მხედველობით, მორჩილდება „რკინის კანონებს“ და იგი მხოლოდ იარაღია წინად დასახულ მიზნის განხორციელებისა. გარდა ამისა მარქსიზმი, რომელმაც სარჩულად მიიღო ისტორიული მატერიალიზმი, ცხოვრების ერთად ერთ დიდ ფაქტორად ეკონომიკას აღიარებდა. ეკონომიკა უნდა გაეხადა მას იმ უშველებელ ადლად, რომლითაც არამც თუ ცხოვრების ნივთიერი მხარე გაიზომება, არამედ რელიგიაც, პოეზიაც, ფილოსოფიაც; მარქსიზმა რუსეთში 90-ათან წლებში შემოდგა ფეხი. მიხაილოვსკი თავგამოდებული ებრძოდა ‹არქსიზმის.

*) იხ. „სახალ. გაზ.“ № 1106.

მიხაილოვსკი ცხოვრებაში ტემპერამენტის ჰუბლიცისტი იყო. არა ყოფილა ისეთი საკითხი ისეთი მოვლენა რუსეთისა და უცხოეთის ცხოვრებაში, რომ პასუხი არ გაეცეს. იგი შეუდარებელი კრიტიკოსიც იყო: პირველად მან ახსნა და განმარტა ისეთ დიდებულ მწერალთა შემოქმედების ძირითადი თვისებანი, როგორიც არიან დოსტოევსკი და ტოლსტოი. მიხაილოვსკიმ ერთი ფრიად ღირს შესანიშნავი კანონი აღმოაჩინა სოციალოგიაში, რომლითაც მისცა დასაბამი ფსიხოლოგიურ მიმართულებას სოციოლოგიაში. ეს არის მიბაძვითი კანონი. საფრანგეთის ცნობილმა მეცნიერმა ტარდმა დაწვრილებით განავითარა და დაასაბუთა.

მიხაილოვსკი მხურვალე მონაწილეობას იღებდა ჟურნალ-გაზეთებში. 1890 წელს მან დაარსა საკუთარი ჟურნალი „რუსკოე ბოგადსტვო“, რომელსაც უკანასკნელ დღემდე ხელმძღვანელობდა. იგი გარდაიცვალა 1904 წელს, სწორედ იმ დროს, როდესაც მის მიერ შეშფოთებული საზოგადოებრივი აზრი დუხჭირ მდგომარეობიდან გასავალს ეძებდა.

მიხაკო.

რუნებერგის დღესასწაული ფინლანდიაში

რუნებერგი დიდებული მწერალია ფინლანდიისა და შვეციისა. იგი დაიბადა 1804 წელს და გარდაიცვალა 1877 წ. რუნებერგი ჰელსინგფორსის უნივერსიტეტში ლათინურ ლიტერატურის დოცენტად იყო; შემდეგ ბარგოს გიმნაზიაში ასწავლიდა ლათინურსა და ბერძნულ ენებს. რუნებერგმა შვეციის მწერლობაში შეიტანა და დაამკვიდრა რელიზმი. თუმცა რუნებერგს თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს შვედურს მწერლობაში, მაგრამ იგი შვეციას მხოლოდ ენით ეკუთვნის, თვის პოეზიის სულით და შინაარსით კი რუნებერგი ფინლანდიის ეროვნული მგოსანია. რუნებერგის ლექსთა კრებული პირველად 1830 წ. გამოვიდა. კრებულს სათაურად ჰქონდა „იპვიანობის ღამე„ ლექსები ლირიკული ხასიათისაა და რომანტიზმის სკოლის გავლენით არის დაწერილი.

შემდეგ რუნებერგი სცდილობდა დაახლოვებოდა ბუნებას და თვის პოეზიისათვის მიეცა ხალხური კილო, აღებეჭდნა თვის შემოქმედებაში ხალხის გულუბრყვილო, მაგრამ ნათელი მსოფლმხედველობა. მიზანსაც მიაღწია. მისი პოემები ისეთ შთაბეჭდილებას ახდენს, თითქოს კაცი ჰომიროსის რაფსოდიებს კითხულობდეს. რუნებერგი თვისი პოეზიით ფინლანდიელთ გულში უნერგავდა სამშობლოს სიყვარულს, მამულისათვის თავდადებას, უმაღლეს მისწრაფებას. განსაკუთრებული ადგილი მის პოეზიაში უჭირავს მშრომელ ხალხს, იგი დრამატიულ ნაწარმოებსაც ჰსწერდა, მაგრამ მისი სიდიადე მხოლოდ პოეზიით განიზომება. რუნებერგის ერთი ლექსი, რომელიც იწყება ამ სიტყვებით: „ჩვენი მამული, ჩვენი მამული, ჩვენი ძვირფასი სამშობლო მხარეო“ ფინლანდიელების ეროვნულ სიმღერად გადაიქცა. ჰელსინგფორსში ფინლანდიელებმა რუნებერგს ძეგლი აუგეს; მისი ბიუსტი გამოაქანდაკა მისმა შვილმა ვოლტერ რუნებერგმა. ძეგლზე ამოჭრილია ზემოდ მოყვანილი ლექსი. რუნებერგის ლექსები უცხო ენებზედაც არის თარგმნილი. მისი ნაწარმოებები ფინლანდიაში რამდენჯერმე გამოიცა.

ეროვნულ მგოსნის დღეს დიდის ზეიმითა და ამბით დღესასწაულობენ ხოლმე ფინლანდიელნი 4 თებერვალს (ახ. სტილით).

ამ დღეს ჰელსინგფორსში მაღაზიები დაკეტილია. მაღაზიის ფანჯრებში ყვავილებითა და ნაირ-ნაირ ფერებით მორთული მგოსნის ბიუსტია გამოდგმული. სილეულობის მაღაზიებში ხილეულობას ისეთის ფერად-ფერადებით აწყობენ, რომ ფინლანდიის ეროვნული დროშა გამოდის. ყველა

სახლის თავზე, ვისიც უნდა იყოს, მდიდრისა თუ ღატაკისა, ეროვნული დროშა ფრიალებს. ფანჯრებს პოეტის სურათები ამშვენებს.

შუადღისას ჰელსინგფორსის ქუჩებში წყნარად, მშვიდად მიემართება აუარებელი ხალხი. არ ისმის ყვირილი, ყიჟინა, არ ეტყობა არავის აჩქარება. მაგრამ ყველას სახეზე ისეთი აღფრთოვანება ეხატება, ისე უბრწყინავთ სახე, რომ მაყურებელი მაშინვე დარწმუნდება, ეს ხალხი თვის სულსა და გულში ღრმად განიცდის დღევანდელ დღის სიდიადეს, მის მნიშვნელობას.

სწორედ პირველ საათზე რუნებერგის ძეგლთან აუარებელი ხალხია შეკრებილი. ყველას აქ ჰნახავთ: სტუდენტებს, მასწავლებელთ, მოსწავლეთ, მოხელეთ, მუშებს, ქალსა თუ კაცსა, სხვა და სხვა საზოგადოების მომღერალთა გუნდი რიგრიგად ადის კვარცელბეკზე და მღერის სამშობლოსა და მგოსნის სადიდებლად საზეიმო ჰანგებს. ბოლოს მთელი ხალხი დააგუგუნებს საეროვნო სიმღერას: „ვოტრ ლანდ“ („ჩვენო სამშობლო“); ყველანი ქუდ მოხდილნი ისმენენ სიმღერას.

შემდეგ სამჯერ დასძახებენ: „საუკუნოდ იყოს მგოსნის ხსოვნა, გაუმარჯოს სამშობლოსო“! და გულში სიხარულით ანთებულნი სახლებში ბრუნდებიან ზეიმისა და დღესასწაულის გასაგრძნობლად. ქუჩებში ვერ ჰნახავთ მთვრალს, თვალს ვერცკი მოჰკრავთ პოლიციელს.

როგორც კი ბინდი ჩამოწვება, ჰელსიგფორსის ქუჩები გაჩირაღდნებულია. იგივე მდუმარე პროცესია მიემართება რუნებერგის ძეგლისკენ, რომელიც ყვავილებში იკარგება, ხალხს ხელთ უპყრია დროშები და ანთებული ჭრაქი, კვლავ გალობა და სიმღერა.

საღამოს თეატრებში ხალხი მოზღვავებულია. ყველგან რუნებერგის ნაწარმოებს სდგამენ.

არ არის არც ერთი დაწესებულება, არც ერთი საზოგადოება, სადაც არ იკითხებოდეს რუნებერგის პოეზიაზე ლექციები, მოხსენებანი; იმართება სალიტერატურო საღამოები. კნთხულობენ მის ლექსებს, დრამებს, პოემებს.

მოგეხსენებათ, ფინლანდია პოლიტიკურად გაწვრთნილი და განვითარებული ქვეყანაა. იქ დიდად არის პარტიული დაყოფა და დანაწილება, პარტიათა შორის შეურიგებელი ბრძოლაა გამართული. მაგრამ 4 თებერვალი სასწაულებრივ აერთებს ყველა ჯგუფს, პარტიას, მიმართულებას. 4 თებერვალს მთელი ფინლანდიის ერი ივიწყებს ერთურთა შორის ბოძოლას და იმსჭვალება ერთის ფიქრით, ერთის გრძნობით, ერთის მისწრაფებით: ეს არის სამშობლოს უზომო სიყვარული, დიდებული მგოსნის პატივისცემა.

დეპეშები

(დეპეშათა ჰავასის, საგენტოსგან).

2—3 თებერვალი

უცხოეთი.

პარიზი. პრესა დიდის ქებით იხსენიებს კოკოვცევის სახელმწიფო მოღვაწეობას. „ტანი“ ჰფიქრობს, რომ რუსეთის საგარეო პოლიტიკა არ შეიცვლება. საფრანგეთს ჰსურს, ევროპაში რუსეთის გავლენის გაძლიერება. ამასთანავე საჭიროა საფინანსო მეურნეობაში რუსეთი ფრთხილად იქცეოდეს. „ტან“-ში დაბეჭდილია ვიტეს განცხადება, რითაც აქებს ფინანსთა ახალ მინისტრს ბარკს, ბარკს შეუძლიან თვისი მოვალეობა პირნათლად შეასრულოსო.

სოფია. ტყუილი გამოდგა ხმები, ვითომც ბულგარეთ-რუმინიის საზღვარზე ინციდენტი მომხდარიყოს; არც ის შეეფერება სინამდვილეს, თითქოს სტამბოლელ მინისტრთა პროცესი განუსაზღვრელ დროისთვის გადაიდო. მათ საქმის გარჩევა 19 თებერვალს დაიწყება.

ლონდონი. რეიტერის ცნობით, ოსმალეთის მხრივ არავითარი დაბრკოლება არ იქნება ეგეის კუნძულთა საკითხის გამო.

ლდოვი. „გაზეტა ნაროდოვა“ ჰბეჭდავს პოლონელ ეპისკოპოსთა პასუხს სეიმის პარტიების წარმომადგენელთადმი საარჩევნო რეფორმის საკითხის გამო. ეპისკოპოსები ახალ კანონ-პროექტის წინააღმდეგ არ წავლენ, თუმცა აღინიშნავენ მის უსრულობას. კანონ-პროექტის მთელი პასუხის-მგებლობა მის ავტორებს ედებათ; ეპისკოპოსნი მხოლოდ იმას დაკმაყოფილდებიან, მოაცილონ რადიკალიზმის გავლენა და უარჰყონ ყალბი პრინციპი, ვითომც პოლიტიკაში ეთიკას არავითარი მნიშვნელობა არ ჰქონდეს.

კაპშტადტი. გენერალ ბოტამ სიტყვა წარმოსთქვა, რომელითაც დაჰგმო გაფიცვის მოთავეთა სარევოლიუციო მოქმედება. ბოტა ამ გაფიცვას საზოგადოების წინააღმდეგ ომს უწოდებს. ბოტამ სთქვა: ომიანობის დროს მრავალ საშინელ სურათის მნახველი ვარ, მაგრამ ის, რაცა ჰხდებოდა იოჰანესბურგში გაფიცვის დროს, ყველა საშინელებას აღემატებოდა. ერთად-ერთი ზომა სამხრეთ-აფრიკის ხსნისა ის იყო, გამოცხადებულიყო სამხედრო წესები და გადაგვესახლებინა გაფიცვის მოთავენიო.

ბერლინი. ლანდტაგი. ლიტველ დეპუტატმა სტეპუტაკმა პოლონელების წინააღმდეგ წარმოსთქვა სიტყვა; იგი ამტკიცებდა, რომ პოლონელები როგორც კი ძალას ჩაიგდებენ ხელთ, მაშინვე უმცირესობის ჩაგვრას დაიწყებენ ხოლმეო. პოლონელები სდევნიან ლიტვურ ენასაო.

რომი. დეპუტატთა პალატა. პალატა მსჯელობს ლივიის დასაპყრობად გაწეულ ხარჯთა თაობაზე. სოციალისტი ლამბრიოლა ამტკიცებდა, რომ ყალბია ის აზრი, ვითომც ლივია იტალიისთვის საემიგრაციო ოლქად გამოდგეს; დროა უკუ ვაგდოთ ის ელიუზიები, რომლითაც ომის დროს ვიკვებებოდით: ლივია არ წარმოადგენს არავითარ ეკონომიურს უპირატესობას. მისი დაპყრობა შეიძლება გავამართლოდ ისტორიულისა და პოლიტიკურის თვალსაზრისით. მოლაპარაკემ ჯიოლიტოს უთხრა: თქვენ უსაყვედურებთ ოსმალეთს ომში დადებულ ხელ-შეკრულების შეუსრულებლობას, მაგრამ თვით თქვენვე დაარღვიეთ იგი. ლამბრიოლას სიტყვით, იტალიამ აღუთქვა ლივიის მართვა-გამგეობის მონაწილენი ადგილობრივი მცხოვრებნი იქნებიან; ეს აღთქმა იტალიას არ შეუსრულებია. ეს დაპირება დღეს მაინც უნდა ასრულდეს, რათა ადგილობრივი მცხოვრებნი იტალიელებს შეურიგდნენო. (თითქმის ყველა სკამზე ტაშის ცემაა).

პეკინი. ხონადის პროვინციის დუდუ თანამდებობიდან გადააყენეს. მის მოვალეობას აასრულებს სამხედრო მინისტრი.

მუკდენი. პროვინციის საბჭოთა მოსპოპის დეკრეტმა საზოგადოებაში დიდი უკმაყოფილება გამოიწვია. პრესა ამას იმითა ჰხსნის, რომ მთავრობას ჰსურს ახალი წეს-წყობილება მოსპოს და ძველი, მონარქიული მართვა-გამგეობა გაამეფოსო. პრესა მთავრობას აფთრხილებს ამ გზით მცხოვრებთა შორის ამბოხება არ გამოიწვიოს.

სტამბოლი. 1 თებერვალს ეკვს დიდ სახელმწიფო წარმომადგენლებმა ხელი მოაწერეს ეგეის კუნძულთა საკითხის ნოტას. ნოტას დიდ ვეზირს წარუდგენენ.

ათინა. 31 იანვარს დიდ სახელმწიფოთა წარმომადგენლებმა ათინის მთავრობას ნოტა წარუდგინეს. დიდ სახელმწიფოებმა გადასწყვიტეს გადასცენ საბერძნეთს მის მიერ დაპყრობილი კუნძულები, გარდა თენედისისა, იმბროსისა და დასტელორიზოსი. საბერძნეთის მთავრობისაგან დიდი სახელმწიფონი გარანტიას მოითხოვენ, რომ კუნძულებს საომარ მიზნისთვის არ გამოიყენებენ. კუნძულები საბოლოოდ მაშინ გადავა საბერძნეთის ხელში, როცა ბერძნები ალბანეთის ტერიტორიიდან გამოვლენ. ბერძნებმა ალბანეთის ტერიტორია 31 მარტამდე უნდა დასტოვონ.

ბელგრადი. სკუპშჩინის სხდომები დაიწყო.

ლვოვი. სეიმი იხილავს საარჩევნო რეფორმის კანონ-პროექტს. კანონ-პროექტის წინააღმდეგ ილაპარაკეს რუსის დეპუტატმა მარკოვმა და პოლონელ ლიუდოვეცმა სტაპინსკიმ: კანონ-პროექტს იცავდა ჩარტორისკი. მარკოვის აზრით კანონ-პროექტი დემოკრატიული არ არის; პოლონელ-უკრაინელთა შეთანხმება რუსთა პარტიის პოლიტიკურ ასპარეზიდან განდევნით იყო მიღწეული. სიტყვის დასასრულს მარკოვი შეეცადა რუსულს სალიტერატურო ენით ელაპარაკა: უკრაინელები პროტესტს აცხადებენ; სეიმის მარშალი მოუწოდებს ილაპარაკოს ან უკრაინელ ან პოლონურ ენაზე; ბოლოს მარშალმა მარკოვს სიტყვა წაართვა. სტაპინსკი წინადადებას იძლეოდა კანონ-პროექტი შესასწორებლად კომისიისთვის გადაეცათ. სეიმმა უარჰყო სტაპინსკის წინადადება.

მარმაროშ-სიგეტი. უგრორუსთა პროცესი. მოწმეთა ჩვენების ჩამოართმევა გრძელდება.

რომი. 1 მეფემ ესად-ფაშა მიიღო.

ბერლინი. 1 თებერვალს გაიხსნა რუსეთის შინა-მრეწველობის გამოფენა.

მირობი. (ინგლისის აღმოსავლეთი აფრიკა). მირობში მისულმა მოგზაურმა ამბავი ჩაიტანა, რომ მორანის ტომის მცხოვრებლებმა ამოტლიტეს მთელი სოფელი რეფელის ტომისა. მოჰკლეს 2000 კაცი.

ტოკიო. ქვედა პალატა იხილავდა სამრეწველო გადასახადთა გაუქმების კანონ-პროექტს; პალატამ ვერავითარი გადაწყვეტილება ვერ გამოიტანა, რადგანაც ოპოზიცია უშლიდა ხელს.

ზედაპალატის კომისიაში საზღვაო მინისტრმა განაცხადა, რომ ერთი სამხედრო პირი ჩარეულია სიმენსის ფირმის საქმეში. ეს პირი დააპატიმრეს. ამბობენ, რომ ამ საქმესთან კავშირი აქვს ადმირალსაც.

სოფია. საარჩევნო აგიტაციის გამო რუსეთის წინააღმდეგ პრესის გალაშქრება გრძელდება. „ვეჩერნა პოშჩა“ სწერს: „რუსეთის მისიამ „დნევნისკისა“ და „ნაროდნი პრავას“ რედაქციებს მიანდო უარჰყოს „კამბანის“ ცნობები დანევის მოსყიდვის შესახებ. ეს პასუხი არაფრად ეღირება და არც არავის გადააჯერებს, რომ რუსეთი არა ჰხარჯავს ფულებს ბულგარეთის საწინააღმდეგოდ“. „კამბანა“ სწერს: „ბოლგარია“ ბულგარეთის გამყიდველთა და რუსეთის აგენტთა ორგანოა“ და სხვა.

მონტეფიდეო. ურუგვაის პრეზიდენტად აირჩიეს ვიდალი.

რუსეთი.

პეტერბურგი. მოვიდა ავსტრია-ჰუნგრეთის ახლად დანიშნული ელჩი გრაფი საპარი.

რიგა. გერცის ქარხნის მუშები გაიფიცნენ.

პეტერბურგი. სახალხო განათლების მინისტრმა სატეხნოლოგიო ინსტიტუტის კურსის ახალი წესები შემოიღო.

ვარშავა. გარდაიცვალა ვარშავის გენერალ-გუბერნატორი სკალონი.

პეტერბურგი. მიწათ-მომწყობ მთავარმა სამართველომ ფართო გეგმა შეიმუშავა მომავალი მოქმედებისთვის; პროგრამის დებულება შემდეგია: სხვა და სხვა ადგილისთვის სასოფლო-სამეურნეო მოქმედება უნდა შეფარდებული იყოს მის პიროებთან; შინამრეწველობას უფრო ფართო ხასიათი უნდა მიეცეს, რათა სახელმწიფოებრივ ინტერესებს აკმაყოფილებდეს; მთავრობამ ყოველი ღონე უნდა მიიღოს, რათა ხალხის შრომის ენერგია წარმატების გზაზე დასდგეს; საჭიროა ბრძოლა ქვიშასთან და ჭაობასთან; ამ საქმეს დიდი თანხა უნდა მოჰხმარდეს და სხვა.

პეტერბურგი. ფინანსთა სამინისტრომ საჭიროდ სცნო კინემატოგრაფებს განსაკუთრებული გადასახადი დააკისროს.

პეტერბურგი. გაიხსნა სრულიად რუსეთის ნაციონალურ კავშირის კრება. თავმჯდომარეობს ბალაშოვი.

ჰელსინგფორსი. სეიმმა 99 ხმის უმრავლესობით, წინააღმდეგ 81-სა, მიიღო უქვეშევრდომილეს ადრესის პროექტი, რომელიც ძირითად კანონთა კომისიამ შეიმუშავა.

პეტერბურგი. საზოგადო მოღვაწეთა კლუბში გრ. ბობრინსკიმ მოხსენება წაიკითხა უგრორუსთა პროცესის თაობაზე. დაესწრნენ სათათბიროსა და საბჭოს წევრნი. ბობრინსკის პატივსაცემლად მოხსენების შემდეგ ნადიმი გაიმართა.

თეატრი და ხელოვნება

ზუბალაშვილის სახალხო სახლში დღეს, 4 თებერვალს, ქართული წრის მიერ წარმოდგენილი იქნება „პირმზე“, ზღაპრული მოთხრობა შოთა დადიანის გალექსილი, მუსიკა კ. ფოცხვერაშვილისა, სადაც გამოყვანილია ბოროტ და კეთილ სულთა ბრძოლა. შემდეგ წარმოდგენილი იქნება სუხოვის კომედია „კრეჩინსკის ქორწინება“.

ოპერეტა „ბაბრის თეატრი. კვირას, 2 თებერვალს, მსახიობ ბ. ტივიძის საბენეფისოდ წარმოადგინეს შილერის ტრაგედია „ყაჩაღები“.

მობენეფისეს კარლოსის როლი ეკისრნა, მაგრამ იგი ძალიან სუსტი გამოდგა.

ჩინებული მოხუცი მოორი იყო ბ. ივანიძე. ბ. შანშიევი რიგიანად თამაშობდა ფრანცის როლს, ქ. მარგველაშვილის ასულს (ამალია) და ბ. რევაზოვს (შპიგელბერგი) სრულიად შეუფერებელ როლები ეკისრნათ.

კარგი იყო შვეიცერის როლში ბ. თავდგირიძე. ცოცხლად ჩაატარეს მასიური სცენები ყაჩაღებმა. დეკორაციები და საერთო მოწყობილება კარგი იყო. საზოგადოება ბევრი დაესწრო და წესიერება არა დარღვეულა. მხოლოდ სიცივისა გამო ხალხი საყვედურს აცხადებდა.

მიშო.

წერილი რედ. მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო!

გთხოვთ უმორჩილესად ნება მიბოძოთ, თქვენის პატივცემულის გაზეთის საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადო ჟურნალ „განათლების“ რედაქტორს ბ-ნს ლ. ბოცვაძეს, რომელმაც უფასოდ დაუთმო ჩემდამი რწმუნებულს გიორგი წმინდის 2-რე სკოლის ბიბლიოთეკას „განათლების“ 1912 და 1913 წლის ნომრები; ბ-ნს გ. დ.-ძე გულისაშვილს, რომელმაც შემოგვწირა „ნაკადულის“ 1912—1913 წ. ნომრები.

გიორგი წმინდის 2-რე სასწავლებლის გამგე **სტ. ნიკოლაშვილი.**

ფეიერვერკული

გაახლებთ ამასთანავე 61 მან. 50 კაპ. არჩილ ჯორჯაძის სახელობის წრის მონდობილობით ვარშავაში მყოფ ქართველებს შორის შეგროვილ ფულს სახელოვანი მგოსნის და საზოგადო მოღვაწის **ილია ჭავჭავაძის სახლის გამოსასყიდად,** გთხოვთ გადასცეთ დანიშნულებისამებრ. კომისიის წევრნი მადლობას ვწირავთ ყველა შემომწირველთ და განსაკუთრებით ქ-ნ თამარა ჯორჯაძე-შრეიბერისას, რომელმაც დიდი დახმარება გაუწია კომისიას ფულის შეგროვების დროს.

გთხოვთ მოათავსოთ შემოწირველთა სია: ქ. თამარა ჯორჯაძე-შრეიბერისამ და ექ. ა. შრეიბერმა 5 მან. ხუთ-ხუთი მანეთი: ექ. ს. გოკიელოვმა, ქ. ანასტასია ნაცვლიშვილი-ტარასევიჩისამ, გ. ერისთავმა, ა. გ. ყაზბეგმა, ჰ. სულხანოვმა. სამ-სამი მანეთი: ექ. ლ. ფირცხალავამ, ჰ. ფანჩულიძე-. ორ-ორი მანეთი: ი. ხუციშვილმა, მ. ივანიძემ, შ. ნადარეიშვილმა. თითო მანეთი: მ. სამოხვალოვმა, ვ. გველესიანმა, ტ. ვეფხვაძემ, გ. გორგაძემ, ტ. აბაშიძემ, ვ. ბასილიამ, თ. საბაშვილმა. ათ-ათი შაური: ვ. ახვლედიანმა, ვ. ამაღლობელმა, ნ. ამირაღოვმა, ი. ბაკურაძემ, ა. ბარათაშვილმა, მ. ბერძნიშვილმა, კ. ვეფხვაძემ, ი. გორგიძემ, ნ. თუხარელმა, ა. იაკობაშვილმა, ლ. მაჭავარიანმა, ნ. მეიშვილმა, ლ. მერმანიშვილმა, ი. მესხმა, ი. მეტრეველმა, შ. სანიკიძემ, ბ. ტულუშმა, ბ. ტყემალაძემ, ა. ფიფიამ, ლ. ფხალაძემ, მ. ქორქიამ, ჰ. შანიძემ, გ. შავლუხაშვილმა, კ. ჩხეიძემ და მ. ხირსელმა.

სულ 61 მან. 50 კაპ.

კომისიის წევრნი: **ტ. ვეფხვაძე, გ. ახვლედიანი, ნ. ამირაღოვი.**

რედაქტორი **ნ. კუბლელაშვილი.**
გამომცემელი **ა. ჯაჯანაშვილი.**

1018

მასტარეგელთა მიმოსვლა

18 აპრილიდან

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან ბაქოს.

ბაქოსაკენ: № 6, ჩქარი პლაკ. დილ. 10 ს. 16 წ., № 22, **ხაშგზ.-ხაბარგო** ნაუშუადღ. 3 ს. 35 წ., № 4, **ხაფოსტო** სადამ. 10 ს. 16 წ., № 8, **ხაშგზავ.** საღ. 6 ს. 29 წ., № 106, **ნარეგი** მეოთხე კლასის ვაგონით, ტვირთის გადაზიდი სამგზავრო მატარ. ხისწრაფით დამის 4 ს. 23 წ.

ბათუმისაკენ: № 3, **ხაფ.** დილ. 9 ს. 51 წ., № 11, დილ. 11 ს. 28 წ., (ივლის პირველ მაისიდან 14 ენკენისთვემდე). № 7, **ხაჩქარო** პლაკ. ნაშ. 4 ს. 40 წ., № 9, **ხაშგზ.** დამის 10 ს. 30 წ., № 107, **ნარეგ.** მეოთხე კლას. ვაგონებით, ტვირთ. გადასაზ. **ხაშგ.** მატ. ხისწრაფით დამ. 2 ს. 48 წ.

ბორჯომისაკენ: № 17, **ხაბ.** დილ. 8 ს. 2 წ. № 19, **ხაშგზავრ.** ნაუშუადღ. 3 ს. 16 წ.

ჯულფისკენ: **ხაფ.** № 4/3, შუადღ. 12 ს. წ.

ყარსისკენ: **ხაბ.** № 14/13, ღამ. 12 ს. 46 წ.

ერევანისკენ: № 24/23, **ხაბარგ.-ხაშგზ.** ... 8 ს. 8 წ. მეორე და მესამე კლას. ვაგონებით.

ტფილისში მოდის:

ბაქოდან: № 3, **ხაფ.** დილის 9 ს. 1 წ., № 21, **ხაბარ.-ხაშგზ.** დილ. 10 ს. 28 წ., № 7, **ხაშგ.** მოსკოვი-კოზლოვი-რიაზანი-როსტოვი, ნაუშუადღ. 3 ს. 53 წ., № 5, **ხაჩქარო** პეტერბურგი-მოსკოვი-კურსკი-ხარკოვი, საღ. 9 ს. 35 წ., № 106, **ნარეგ.**, მეოთხე კლ. ვაგონებით, ტვირთის გადასაზიდი სამგზავრო მატარ. ხისწრაფით დამის 2 ს. 12 წ.

ბათუმიდან: № 10, **ხაშგზ.** დილ. 8 ს. 40 წ. № 12, **ხაშგ.** შუადღ. 2 ს. 29 წ. (პირველ მაისიდან 14 ენკენისთვემდე). № 8, **ხაშგზ.** საღ. 5 ს. 54 წ., № 4, **ხაფ.** საღ. 9 ს. 16 წ., № 106, **ნარეგი** ღამ. 2 ს 12 წ.

ჯულფიდან № 413 **ხაფოსტო** 7 საათსა და წუთსა საღამოთი.

ერევნიდან № 26125 საქონლის და სამგზავრო 10 საათსა და 50 წუთზე დილით, მე-2 და მე-3 კლასის ვაგონით.

სასანიტარო ექიმები

უბნები: 1—2 ბ. **ფოფანა-ხახიშოვისა** ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 462).
3—4 და **რუსის ბაზარში** **ქ. ფ. ქალანთარიანი** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. ტელ. 517).
5—6ი. ბ. **ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვსკი, 10. ტელ, 645).
7—8 ნ. ფ. **ხატისოვი** (ნიკოლოზის ქ. № 7, ტელ. 709).
9—11 ვ. თ. **ნათიშვილი** (მონუმენტის შესახვევი, № 5. 487).
10—12 ვ. ბ. **მირაქოვი** (მიხეილის პროსპ. 174 ტელ. 327.)

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები და გვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და სადაც-კი ამ მხრივ უწესობას შეჰნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჰყიდ ია და სხ.—დაუყოვნებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გაგზავნაც ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, კახეთის მოედანზე, ავლაბარში რიგის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკის მოედანზე.

ქალაქის სავადმყოფოები

მთავარი—პუშკინის ქ.; შესაფალი გრაფის ქუჩიდან.
ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის სავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბანალი ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალ, დებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა სახჭარო შემთხვევებისა, როცა დახმარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

ექიმი **ბ. ფუსელიშვილი** მიიღებს ავადმყოფებს დილის 9—11½ საათამდე. დიდი მთავრის ქუჩა № 67.

ექიმ ნავასარდიანის

პირველი კერძო სამკურნალო

(დაარსებულია 1880 წელს)

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ.

ავადმყოფებს მიიღება ყოველ დღე, გარდა კვირისა.

დილით:

„606“ და „914“

11—12 ს. შეშხაპუნება

კონსულტაციურად.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული და ვენერიული (სიფილ.) ავად.
ბ. ვ. ავანასოვი: 1—2 ს. ბავშვთა შინაანი; ავადმყ.
ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბვბიო, ქალებისა და ბავშვებისა.
ვ. ვ. ბენიამინოვი: 10—12 ს. ყურისა, ყელისა და ცხვირის სნეულებანი.
ნ. ვ. ავეტისიანი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.
ბ. ბ. კარაბეტიანი: 12—1 ს. შინაგანი, აბავშვთ და ყვავილის აცრა.
ექიმი ქალი **ო. ვ. ტერ-დავიდოვა** 1—2 ს. საბვბიო და ქალების ავადმყ.

საღამოთი:

ვ. ვ. ავეტისიანი: 6—7 საათ. რჩევა-დანიშვნა 50 კაპ. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სანკურნალოს დირეკტორი მედიცინის დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.**
1004

ექიმი **შ. ა. ბიბილაძე** 15 ივნისიდან მიიღებს **შინაგან და ბავშვთა** სნეულებიან ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოს 5 ს.ბ. საათიდან 7 საათამდე ახალ ბინაზე—მიხაილოვის პროსპექტი № 117. ტელეფონი 816

ს. ა. გრიაზნოვი

სხვა მასწავლებლებთან ერთად

ამზადებს

გიმნაზიის, რეალურ ტ კომერციულ სასწავლებლის დაბალ, საშუალო და მაღალ კლასებისათვის, სამხედრო და მიწის-მზომლის სასწ. პირველ კლასისთვის და სხვა და სხვა მოწმობებზე. უკვე შემდგარია ჯგუფი გიმნაზიის მე-6 და მე-7 კლასისთვის და კომერც. მე-6 კლას. მარიამობისთვის ეგზამენისათვის. იყვანს სრულ პანსიონზედაც. ვერა, იზმაილოვის შესახვ., ბელინსკ. ქუჩიდან № 3, მესამე სართული. 42

ვასწავლი

ქართულ **„სიმღერა-ბალობას“** და ვამზადებ მომღერალ-მგალობლებს გუნდისათვის. გუნდის მიწვევა კონცერტებზე, კლესიებში, როგორც ტფილისში, ისე პროვინციებშიც. პირობების გაგება, მოლაპარაკება და ჩაწერა **მიხეილ კაბახაძესთან,** კვირაობით 8—5 ს.-დე და ოთხშაბ. 6—8 ს.
ავლაბრის ქ. № 29. ვიღებ და ვასწავლი **მუშა ხალხსაც.** 1027

სამეფოგიარო

თავფესაფარი

თუხარელისა

გადავიდა საკუთარ სახლში, გოლოვინის პროსპექტის ახლოს, ვოდოვოზნის შესახვევი № 8. მიიღება მშობიარეთა ყოველთვის დღე და ღამე, საამბულატორიო მიღება ავადმყოფებისა, მასსაჟი და ყვავილის აცრა საღამოს 4 ს.-დან 5 ს.-მდე. 1511

ქ. შ. წ.-ბ. ბამაკრ. საზ. წიგნის მაღაზიაში იყიდება:

ჩვენი ბელეტრისტიკა:

არაგვისპირელი შ. წ. 1-ლი	50	კ.	
„ „ „ 2-ე	40	„	
„ „ „ 3-ე	40	„	
„ „ „ 4-ე	50	„	
„ შიო თავადი	60	„	
აბაშელი. მზის სიცილი	50	„	
არბოელი. ყოველის მხრიდან	10	„	
არდაზიანი. მეჯღანუაშვილი	50	„	
ახნაზაროვი. ლექსები და სცენები	60	„	
ახოსპირელი. ჩემი ნანინა	10	„	
ბარათაშვილი. ლექსები	40	„	
ბაჩანა. დიაკვნიანი	20	„	
ბესიკი.	1 მ.—	„	
გაბაშვილი ე. თხზულებანი	1 მ.	20	„
განდეგილი. ლექსები და მოთხრობები	50	„	
გელეანიშვილი. გამცემი	25	„	
გრდემლი. სალიტერატურო კრებული წ. 1-ლი	1 მ.	50	„
„ „ 2-ე	1 მ.	50	„
გრიშაშვილი. ოცნ. კოცნა	10	„	
„ ბრძოლის დიმილი	10	„	
გურამიშვილი დ. „დავითიანი“	1 მ.		„
დუტუ-მეგრელი ტ. 1 ლექსები	70	„	
„ „ 2 მოთხრობ.	70	„	
ერისთავ-ხოშტარია. კამისია	15	„	
„ მოლიბულ გზაზე	1 მ.—	„	
„ ბედის ტრიალი	60	„	
ერისთავი რ. თხზ. ტ. 1.	1 მ.—	„	
„ „ „ 2.	40	„	
ერისთავი გ. რჩ. ნაწერები	60	„	
ერისთავი დ. დრამ. თხზ.	1 მ.—	„	
ევდოშვილი. ლექსები და პოემები	60	„	

ადრესი: Тифлисъ. Книжный магазинъ О-ва распр. грам. пр. гр. нас.

თევზის მრეწველნი

ძმ.

ძეგვეოლოვები.

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ. № 22.

ტელეფონი № 712.

განყოფილება

ავლაბარში

ფოსტის განყოფილების ძველ, საკუთარ სახლში.

იყიდება

იმავე ხარისხის

საქონელი,

რაც ეკეთა პუშკინის ქუჩაზე.

ტფილისი, სტამბა „შრომა“ მუხრანის ქუჩა.